Könyvtár 8 fő
Gyenge Erzsébet, K
Richard

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XVI. ÉVFOLYAM, 13. SZÁM | ÁRA: 80 FILLÉR | 1974. SZEPTEMBER 26.

A tartalomból:

Az első lalandok

A gólyák új gazdája

Felszabadulási emlékverseny

Beszélgetés a görög eseményekről

A 11. félévben

Tanuló párok (Fotó: Eszes István)

Az új oktatási rend a gyakorlatban

Aki figyelmesen hallgatta a rektori beszédet, a tanévnyitó ünnepségen, az néhány új elképzelést, feladatot ismerhetett meg a nevelési, oktatási, kutatási teendőkkel kapcsolatban. Mindezek részei az egyetemünkön évek óta folyó korszerűsítésnek, melynek célja olyan hatékony oktatási módszerek bevezetése, amelyeknek segítségével lépést lehet tartani az egyre fokozódó követelményekkel. Az ez évre vonatkozó elképzelések keretében került sor arra a formai változásra, amit az új rendszerű órarend bevezetése jelentett. Ennek értelmében több napon is délelőtti, délutáni oktatás is lesz, viszont a szabadnapok száma megnő, ami jobb feltételeket biztosít a szakmai tanulmányi munka további javításához. A koncentrált oktatás megszüntetésével lehetővé válik a meghoszabbodott félév keretében részletesebb előadások gyakoribb szemináriumok tartásával a tananyag alaposabb feldolgozása. Az alternatív tárgy pedig lehetőséget ad, hogy a diák kedvére válasszon megadott témák közül és a kényszerűség béklyóitól mentesen felszabadultabb tanulmányi munkával jobb eredményt érjen el. Röviden így lehetne összefoglalni azt a néhány jelentős változást, amely oktatási rendszerünkben ez évben bevezetésre került, és amellyel, idézve rektorunk szavait *„remélem megalapozottan mondhatom, hogy oktatási rendszerünk és szerkezetünk fontos reformmunkájának is zárószakaszához érkezünk”*. Eddig az elmélet. A következőkben megnézzük, hogyan funkcionálnak ezek az elképzelések a gyakorlatban.

Első látogatásunk színhelye a

Nyelvi Intézet.

Mindenki előtt ismeretes az a vita, amely tavaly a nyelvi koncentrált kérdésében folyt. A végső döntés értelmében az idén már nem került sor koncentráltra, de a harmadik koncentrált anyagából szeptembertől dr. Carl—Jürgen Strauss professzor, a berlini közgazdasági főiskola tanára tart előadásokat szerdán fél 9—11,50 óra és péntek 10,20—11,50 óra között, valamint egy nap szemináriumot is. Az elmúlt héten nagy port kavart, hogy a szerdai előadás szünetében sokan „angolosan” távoztak. Az okokról az egyik „lelépő” így beszélt: *„Egyszerűen elfáradtam, pedig ritkán találkozik az ember ennyire színesen, élvezetesen előadó tanárral. Oda kell rá figyelni, de négy óra egymásután sok. Az elvont téma, a nehéz szöveg, a fordítás felfokozott munkát kíván az agytól. A második részben már csak a semmibe meredtem volna. A koncentrálton változatosabb, ezért kevésbé fárasztóbb volt a program. Az hiszem, a tanszék érzi merre kell haladnia, de nem készült fel kellőképpen az újra. A kevesebb ilyenformában több lett volna.”* Ide kívánkozik egy tanulmányi felelős véleménye is. *„A Nyelvi Intézetnek az első, második harmadik évfolyamra volt koncepciója, negyed évre nem, talán ezért ez az átmeneti megoldás.”*

A legtöbb vität kétségkívül

az új órarend

okozta, és itt a vélemények is megoszlanak. A már idézett tanulmányi felelős szerint *„eddig az órarenddel kapcsolatban futott be a legtöbb probléma. Amikor az elképzelést kidolgozták, akkor azt mondták, hogy a hosszú napokért cserébe két szabadnapot kapunk. Nos, ez több csoportnál, évfolyamnál nincs meg, mert két-három órát beraktak a második szabadnapra is. Így például II. külker esetében, de nagyon sok nyelvet tanuló csoportnál is. Viszont a hosszú napok azt hiszem beválnak majd, mert megszüntetik az órák közti üresjáratokat és ott ahol megvannak a szabadnapok, lehetőség van komolyabb, tartalmasabb szakmai tanulmányi de egyéb, például mozgalmi munkára is.”* Aki figyelmesen megnézte az órarendet annak feltűt a sok e+gy jelzés. Az előadások, gyakorlatok váltogatásával finoman, burkoltan, „terror nélkül” lett

(Folytatás a 3. oldalon)

Tanulmányi verseny

Aki nem nevez, nem nyerhet

Nemes versengésre szólítja fel a KISZ VB egyetemünk hallgatóit, amikor *meghirdeti az 1974/75-ös tanévre kollektív és egyéni tanulmányi versenyét.* A kollektív — csoportok között folyó — tanulmányi verseny *lehetőséget ad arra, hogy a tanulmányi munka is közösségi üggyé váljon, hogy* a csoportok tagjai segítsék, ösztönözzék egymást a jobb eredmény elérésére, s ezáltal *a tanulmányi fegyelem tovább erősödjék.*

A verseny értékelésének szempontjai a következők: — a csoport tanulmányi átlaga a tanév első félévében a csoporton belüli szóródás és a szakátlaghoz való viszony figyelembevételével. *A kiemelt tárgyak átlaga* (ezeket az évfolyam, szak. specifikumainak megfelelően különös *tekintettel az ideológiai tárgyakra* a karok határozzák meg). *Az egy főre jutó uv-k száma,* a csoportot oktató szemináriumvezetők véleménye alapján a *csoport évközi munkája, tanulmányi fegyelme* képezi a kötelező tananyag elsajátításában folyó verseny értékelésének további szempontjait. Ez a rész 40 százalékos súllyal szerepel az értékelésnél. A következő *versenypont a TDK.* Nagyobb súllyal a csoportos TDK-írók, a TDK-körben résztvevők értékelhetők az egyéni TDK-írók és a tárgyankénti tanulmányi versenyben részt vevők mellett. Elsősöknél a TDK-körben részt vevők, de nem írók, illetve az egyéni TDK-sok, valamint a tanulmányi versenyben részt vevők azonos súllyal szerepelnek. Ennek a pontnak az értékelési részaránya 20 százalék. A harmadik szempont *a megszerzett ismeretek hasznos felhasználása.* Ide sorolható a *szakprogramok látogatása és szervezése, az Egyetemisták a fővárosért, főváros az egyetemistákért* mozgalomban, *Stúdium Generale, Diákakadémia munkájában való részvétel, szakmunkástanulók patronálása, politikai vitakör vezetése, nevelőotthon patronálása.* Lehetőség szerint a munka színvonalának értékelésével is 30 százalékkal szerepel mindez ott ahol a csoport kollektíven vállal feladatot. Végül 10 százalékkal esik latba az értékelésnél *az alapszervi közösségi tevékenység is* a célból, hogy a tanulmányi munka aktív közéleti tevékenységgel járjon együtt. Az értékelés kari szinten történik, a dékán és a kari KISZ-vezetőség közösen végzik.

Az egyéni tanulmányi verseny célja, hogy kimagasló szakmai-tanulmányi, társadalmi tevékenységre ösztönözze a hallgatókat. Az értékelési szempontok: *tanulmányi eredmény, javítás, úv-szám* (maximum egy uv.), *kiemelt tárgyak átlaga, TDK* tanszéki kutatómunka, *Egyetemisták a fővárosért mozgalomban való részvétel kiemelkedő évközi munka* (szemináriumi aktivitás, *egy tárgyból kiemelkedő teljesítmény, csoporttársakat segítő tevékenység*) valamint egyéni, társadalmi közéleti tevékenység. *Az egyéni versenynél az alapszervezetek tesznek javaslatot a helyezésre.*

A díjak igen komolyak, a kollektív versenyben a karonkénti *három első helyezett díja hét-, hat-, illetve ötezer forint.* A díjakat a verseny jellegének megfelelően csak kollektívan lehet felhasználni csoportos kirándulásra, országjárásra. Az egyéni versenyben hét hallgató díjazására van lehetőség. Abban az esetben azonban, ha nincs hét olyan ember, aki megfelel a követelményeknek, nem ad ki minden díjat a VB. Az egyéni tanulmányi verseny győztesei ezerforintos díjakat kapnak. A díjak átadására az egyetemi küldöttértekezleten kerül sor.

Fontos tudnivaló, hogy a verseny értékelése mindenkire kiterjed, de csak az nyerhet, aki benevezett. Nevezési határidő október 15.

Pártbizottsági ülésen

Az MSZMP XI. kongresszusa előkészítésével kapcsolatos teendők

A tanév első pártbizottsági ülésére szeptember 18-án került sor. Több napirendi pont között elsőnek az írásban előterjesztett feladatterv tárgyalták meg a PB tagjai, mely az MSZMP XI. kongresszusa előkészítésével kapcsolatos teendőket tartalmazza.

A tervezet első részében került megfogalmazásra a KB 1974. március 19—20-i határozata, valamint a IX. kerületi pártbizottság feladatterve alapján a kongresszusra való felkészülés alapvető feladatai: a politikai aktivitás fejlesztése, a pártszervezet belső életének fellendítése, a párt és tömegszervezetek, illetve a pártonkívüliek közötti kapcsolat erősítése. A tervezetben célul tűzik a politikai tömegmunka fejlesztésével a kongresszus elé kerülő határozattervezet megismertetését és aktív megvitatását.

Az egyetemi oktatásban és a tömegpolitikai munkában folyamatosan ismertetik a párt politikáját a hallgatókkal, dolgozókkal, és biztosítják annak aktív támogatását. E politika megvalósítása elsősorban mindenkitől saját feladatainak maradéktalan, színvonalas megoldását igényli. Egyetemünkön e tevékenység középpontjában ez évben is hallgatóink kommunista szellemben való nevelése, az oktatás tartalmi színvonalának fejlesztése áll.

A tervezet második része a választásokkal összefüggő kádermunkával foglalkozik. Mint ismeretes a kongresszus előtti időszakban sor kerül az egyetemi pártszervezet vezető testületeinek újjáválasztására. Támaszkodva a KB kádermunkával foglalkozó határozatára, illetve pártbizottságunk helyi elemzésére, arra kell törekedni, hogy politikailag szilárd, vezetésre alkalmas, dinamikus vezetőtestületek kerüljenek megválasztásra. A tervezet részletesen taglalja a személyi kiválasztás követelményeit, és felhívja a figyelmet arra, hogy a testületek újjáválasztása során törekedni kell a nők és a fiatal párttagok arányának növelésére.

A tervezet harmadik és negyedik része a kongresszusra való felkészülés feladatainak ütemezésével foglalkozik. Az alapszervezeti vezetőségek és a pártbizottság taggyűléseken, illetve pártértekezleten számolnak majd be az elmúlt négy évben végzett munkáról. Az alapszervezetek a tervezet szerint két taggyűlést tartanak. November 15. és december 15. között számolnak be a párttagok előtt a vezetőségek. Itt hoz a párttagság határozatot a további feladatokra, és megválasztja a jelölő bizottságokat. Január 1. és 15. között vitatja meg a párttagság a kongresszusi határozattervezetet és a Szervezeti Szabályzat módosítására vonatkozó javaslatot. Ezen a taggyűlésen választja meg a párttagság az új alapszervezeti vezetőséget és a küldötteket a pártértekezletre. A tervezet szerint az egyetemi pártértekezlet február 5-én lesz, ahol elhangzik a pártbizottsági beszámoló, a fegyelmi bizottság jelentése, itt összesítik a kongresszusi határozatokkal kapcsolatos javaslatokat és a pártbizottság, fegyelmi bizottság tagjainak, valamint a kerületi pártértekezlet küldötteinek megválasztására itt kerül sor.

A feladattervezet ezenkívül foglalkozik a pártértekezlet előkészítésével kapcsolatos bizottságok megszervezésével, így a káderelőkészítő bizottsággal és a szerkesztő bizottsággal.

Az MSZMP XI. kongresszusa előkészítésével kapcsolatos teendők nagyfontosságú feladattervezetét a pártbizottság tagjai a megvitatás után egyhangúan elfogadták. Ugyancsak elfogadásra került a párt vb által írásban előterjesztett pártbizottsági munkaterv az 1974. szeptember 1-től 1975. március 31. közötti időszakra.

Végezetül Vámosi Sándor elvtárs, a pártbizottság titkára, részletes tájékoztatást adott a két pártbizottsági ülés közötti időszak eseményeiről.

I. évfolyam, figyelem!

Egyetemünkön az I. évfolyam szervezett nyelvi korrepetálása egyéves múltra tekint vissza.

Beindításával célunk volt a középiskolából származó nyelvtudásbeli különbségek csökkentése, a hiányosságok pótlása. Ennek érdekében szervezzük meg az idén is a Nyelvi Stúdiumot, melynek keretében orosz, angol, német és francia nyelvből tartunk rendszeres foglalkozásokat.

Munkánkkal elsősorban a fizikai dolgozók gyermekeinek és a nyelvigényes szakokra jelentkezőknek szeretnénk segíteni. A foglalkozásokat heti egy alkalommal, kis csoportokban, a Nyelvi Intézet tanárainak közreműködésével a Makarenkó utcában tartjuk.

Ha úgy érzed, hogy nyelvtudásod hiányosságban szenved, jelentkezhetsz — név, lakcím, állami csoportszám és nyelv megjelölésével —, melyet a KISZ Bizottság hirdetőtábláján (II. 172.) levő borítékba kell bedobni. Határidő: október 1.

Pályázat

Az elmúlt évekhez hasonlóan, a Kultúrosztály pályázatot hirdet az 1974. november 16-i Gólyabál Közgazdász kabaréanyagának megírására.

A pályázat díjai: I. díj 300 forint. II. díj 200 forint, III. díj 100 forint.

Kérjük a pályázatokat lezárt, jeligés borítékban a Kultúrosztályra 1974. október 10-ig leadni.

FELSZABADULÁSI EMLÉKVERSENY

A Hazafias Népfront Országos Tanácsának, a Szakszervezetek Országos Tanácsának és a KISZ Központi Bizottságának felhívásához csatlakozva egyetemünk hallgatói, oktatói és dolgozói is méltóképpen akarják köszönteni hazánk felszabadulásának 30. évfordulóját és az MSZMP XI. kongresszusát.

A megemlékezéshez kíván csatlakozni az egyetemi KISZ-szervezetthez karöltve a KÖZGAZDÁSZ is „Felszabadulási Emlékversenyével".

Versenyfeltételek a következők:

— Könyvtárgyűjtés egy tanyasi iskola számára.

(A felajánlott könyvek után pontozunk. Könyveket a szerkesztőség helyiségében a munkahét bármely napján átveszünk.).

Utolsó beadási határidő 1975. március 27.

— Politikai totóban való részvétel

(13+1 kérdéssel október 10-én jelenik meg először a KÖZGAZDÁSZBAN és ezután minden második lapszámban.

Minden politikai totó után eredményhirdetés az újságban).

— Egy ünnepi beszéd elkészítése november 7-re.

(Feltétel: fiatalos, újszerű, szép, csattanós ünnepi beszéd legyen.)

Beadási határidő október 25. A három elsőt pontozzuk. A legjobban sikerült ünnepi beszédet az egyetem pártbizottsága ünnepi műsorának összeállításánál figyelembe veszi.

— Részvétel a KÖZGAZDÁSZ-ban folyó politikai vitában.

(Téma: a szocialista demokrácia. A vitaindító cikk október 10-i lapszámunkban jelenik meg.)

— Békepályázat

(témája: hazánk felszabadulásának 30 éve, szocialista életünk megelevenítése bármely műfajban; helytörténeti tanulmány, irodalmi visszaemlékezés, publicisztika, vers, riport, fotó, grafika. Levél útján kapcsolatteremtés olyan szovjet íróval, aki a szocialista Magyarországról írt, vagy e témakörben fordított. Riport olyan magyar íróval, művésszel, akinek a felszabaduláshoz kapcsolódik valamelyik műve, alakítása. Riport egy szovjet katonával, aki részt vett Magyarország felszabadításában, vagy egy olyan magyar állampolgárral, aki csatlakozott a felszabadító Vörös Hadsereghez.)

A beérkezett legjobb írásokat a KÖZGAZDÁSZ-ban közöljük. Eredményhirdetés: 1975. március 27.

Felszabadulási emlékversenyünkben az egyetem minden hallgatóját, oktatóját, dolgozóját és az előfelvételiseket versenyzőknek tekintjük. Nem kell benevezni, a versenybe bármikor be lehet kapcsolódni. A győzelemre természetesen annak van a legnagyobb esélye, aki a verseny egész folyamatában részt vesz, és így a legtöbb pontot gyűjti,

Pályadíjak:

I. díj 2000 forint, II. díj 1500 forint, III. díj 1000 forint.

A bíráló bizottság tagjai: dr. Szarvas László, Bródi Gábor és Farkasinszky Tiborné.

A könyvtár és a díjak átadására egyetemünk április 4-i ünnepségén kerül sor.

KPVCS

Ez a rövidítés bizonyára sokak számára ismerős, mégis úgy hiszem, sokkal kevesebben tudják, hogy mit is takar valójában.

Egyetemünk egyik szakbizottságának, a

Középiskolás Politikai Vitakör Csoportnak

a rövidített neve ez.

Ennek a csoportnak a munkájáról szeretnék itt néhány szó ejteni a propaganda nem titkolt szándékával.

A csoport azzal a céllal alakult, hogy elősegítse a budapesti középiskolák politikai nevelőmunkáját. Gyakorlatilag ez abban kell, hogy megnyilvánuljon, hogy a csoport tagjai vitakörvezetőként tevékenykednek a középiskolákban e cél elérése érdekében.

Csoportunk feladata ezenkívül a Politikai Vándorkupa megrendezése is. Röviden ennyiben tudnám összefoglalni a KPVCS célkitűzéseit. A csoport ezeknek csak részben tudott megfelelni. A Vándorkupá vetélkedősorozat évek óta színvonalasan folyik, ez az a terület, amelyre büszkék lehetünk. A nagy baj a vitakörök vezetésével van, pedig szinte korlátlan lehetőség volna rendkívül eredményes munkára.

A középiskolákból évente kb. 150—200 vitavezetőt kérnek, mi pedig tavaly például mindössze 30 főt tudtunk biztosítani.

El lehet képzelni, hogyan oldották meg a problémát a többi 120—170 vezető nélkül maradt csoportnál. Valószínűleg sehogy! Aki pedig már vezetett középiskolában politikai vitakört, az tudja, csak igazán, hogy mennyire szükség van erre, hiszen a 14—18 évesek politikai ismeretei általában rendkívül alacsony szintűek.

Gondolom, az sem közömbös egy KISZ-tag számára sem, hogy milyen egyéni vállalást tesz az év elején.

Aki tehát szívesen részt venne a KPVCS munkájában, az a 383. sz. teremben jelentkezhet írásban.

A papírra írjátok rá a neveteket, állami csoportszámot, lakcímet, és ha van, a telefonszámot.

Megfelelő értesítésről gondoskodunk.

Falus János
KPVCS-vezető

A mozgalmi év során...

Az egyéni és közösségi vállalásokról

MOTTÓ: A cikksorozatban a KISZ KB április 17-i határozatának megvalósítását szeretnénk bemutatni. Célunk: egyrészt ismertetés, figyelemfelkeltés; másrészt módszertani megoldások közvetítése az alapszervezetek felé.

Az új mozgalmi évvel és az egyéni vállalási rendszerrel kapcsolatos észrevételeknek és cikkeknek szívesen helyet adunk a sorozatban.

A KISZ KB határozata az ifjúsági szövetség néhány időszerű feladatáról április vége óta ismeretes. A Salgóbányán szeptember elején megrendezett egyetemi KISZ-tábor tapasztalatai azonban azt igazolták, hogy az alapszervi KISZ-vezetőségek tagjainak jó része csak a táborban folytatott kiadós konzultációk és viták után jutott el a határozat helyes értelmezéséhez, annak pontos megértéséhez.

Az egyetemi KISZ-bizottság már áprilisban felkérte az alapszervezeteket arra, hogy — a mozgalmi év előírásának megfelelően — készítsék el akcióprogramjaikat, melyekben 1975 áprilisáig rögzítsék az alapszervezet feladatait. Ezt az alapszervezetek többsége végrehajtotta ugyan, de — amint az az akcióprogramok elemzésekor kiderült — sok esetben csak megközelíteni tudták azokat a tartalmi és formai követelményeket, amelyet a határozat szelleme megkövetel az akcióprogramoktól.

Ilyen előzmények után döntött úgy az egyetemi KISZ-vb, hogy újra napirendre kell tűzni az áprilisi határozatok megvitatását minden KISZ-alapszervezetben és a határozat célkitűzéseivel összhangban levő új akcióprogramokat kell készíteni.

Milyen kérdésekre kell a figyelmet koncentrálni az alapszervezetekben a határozat megvitatásánál és az új akcióprogram elkészítésénél?

Először is azt kell kihangsúlyozni, hogy a KISZ KB áprilisi határozata elsősorban politikai jellegű intézkedéseket tartalmaz, és fel kell lépni azokkal a véleményekkel szemben, amelyek szerint abban csupán formai és szervezeti kérdésekről van szó. A határozat egyértelműen leszögezi azt, hogy a mutatkozó eredmények ellenére „a KISZ átütő erejében, a tagság összetételében, fegyelmében, politikai kiállásában, az alapszervezetek aktivitásában és a szocialista demokrácia követelményeihez jobban alkalmazkodó munkastílusában nem jutottunk előre a kívánt mértékben".

Az áprilisi határozat a KISZ-tagokkal szembeni politikai követelményeket kívánja növelni és következetesen számon kérni úgy, hogy ne változtassa meg a KISZ tömegszervezeti jellegét. Nem célja tehát a KISZ KB-nak az, hogy valamiféle „elit" ifjúsági szervezetet hozzon létre. Minden KISZ-taggal szembeni alapkövetelményként állítja a határozat azonban azt, hogy a legjobb képességei szerint tanuljon, dolgozzon, első legyen a rend és fegyelem betartásában, hogy hirdesse a párt politikáját és mutasson példát megvalósításában, valamint azt, hogy ne tűrje a közömbösséget és legyen aktív a közélet minden területén.

A határozat a követelmények pontos megfogalmazására törekedve hangsúlyozta azt is, hogy nem elég a marxizmus—leninizmust tanulni és jól levizsgázni belőle, vagy a KISZ-oktatásra eljárni, hanem aktív politizálásra van szükség! Minden KISZ-taggal szembeni követelmény tehát az, hogy véleményével, állásfoglalásaival kivegye részét a felmerülő erkölcsi, világnézeti és közéleti problémák megoldásában. Röviden: a KISZ-tagság és a politikai közömbösség nem egyeztethető fogalmak! A határozat azt is hangsúlyozza, hogy nem lehet a KISZ tagja az erősen idealista világnézetű fiatal sem. Itt azonban meg kell jegyezni azt, hogy az ifjúsági szervezetnek fontos feladata az, hogy az idealista, illetve nem marxista világnézetű fiatalokat meggyőzze álláspontjuk helytelenségéről.

A KISZ KB áprilisi határozata teljes összhangban van a szervezeti szabályzattal és így „semmiféle túlbonyolított, spekulatív követelményrendszerre nincs szükség". A szervezeti szabályzatban megfogalmazott követelményszint teljesítésének alapja az, hogy a „KISZ-csoportok életének szelleme, rendje és fegyelme tegye minden KISZ-tag természetes kötelességévé, hogy a mozgalmi év kezdetén konkrét, személyes feladatokat, megbízatásokat vállaljon és a mozgalmi év végén számot adjon kötelességeinek teljesítéséről".

Ezzel el is jutottunk az áprilisi határozat egyik kulcskérdéséhez, az akcióprogramhoz és az egyéni vállalási rendszerhez. Joggal merül fel a kérdés, hogy mit tartalmazzon a KISZ-alapszervezet akcióprogramja? Milyen egyéni vállalásokat lehet tenni? Hogyan lehet úgy fogalmazni a vállalásokat, hogy azok tartalmi teljesítése ellenőrizhető legyen? Milyen szempontok szerint értékeljük jövő tavasszal az egyes KISZ-tagok munkáját, tevékenységét?

Ezeknek a kérdéseknek a megválaszolása szükséges ahhoz, hogy a KISZ-alapszervezetek akcióprogramjukat az egyetemi KISZ-bizottság és a kari vezetőségek akcióprogramjára támaszkodva, az ott megjelölt fő feladatokhoz és programokhoz kapcsolódva kell, hogy elkészítsék. Az alapszervezetek akcióprogramjában tükröződnie kell ezen túlmenően a tagság véleményének, igényeinek, az alapszervezet fejlettségi szintjének megfelelően.

Az akcióprogramnak tartalmaznia kell: az alapszervezet saját célkitűzéseit a mozgalmi évre vonatkozóan, az ennek megvalósítását elősegítő közösségi (alapszervi) vállalásokat, az egyéni vállalásokat és megbízásokat, a rendezvények és a taggyűlések tervét.

Igen fontosnak tartjuk azt, hogy az alapszervezet saját helyzetének elemzése után reális, valós célkitűzéseket fogalmazzon meg. Olyan és annyi célt határozzon meg egy-egy alapszervezet, amely az adott mozgalmi év alatt teljesíthető és amely megvalósításában a közösség tagjainak többsége talál magának értelmes, konkrét feladatokat!

Az akcióprogram elkészítésének egyik lényeges eleme az, hogy a KISZ-alapszervezet vezetősége személyesen beszélgessen el minden taggal, melyen ismertesse a vezetőség elképzelését az akcióprogramról, közösségi vállalásokról. Csak ennek ismeretében tudnak a KISZ-tagok egyéni vállalásokat tenni és megbízásokat vállalni. Csak az ilyen módszerrel előkészített taggyűlés képes az akcióprogram helyes, reális kialakítására.

Rá szeretnénk mutatni arra, hogy helytelenül értelmezi az a határozatot, akinek az a véleménye, hogy az új rendszer szerint az egyéni vállalkozásokban (annak területére és formájára vonatkozóan) a közösség nem szólhat bele. Valójában az alapszervezetnek joga és kötelessége megbízatást adni annak a KISZ-tagnak, akinek az egyéni vállalásait nem tartja megfelelőnek, illetve az alapszervezet úgy ítéli meg, hogy az egyéni fejlődése szempontjából előnyös lesz számára az adott megbízatás teljesítése.

Az új vállalási rendszer tehát nem a „parttalan vállalásokat" kívánja elősegíteni, hanem a közös feladatok megoldásában szeretne egyre több KISZ-tagot bevonni. Az alapszervezet taggyűlése tehát csak akkor emelje az egyéni vállalást közösségi megbízatássá (fogadja el), ha az értelmes, konkrét és megfogható feladat, valamint akkor, ha az a közösség és az egyén fejlődését szolgálja. Hiszen az egyéni feladatvállalások és megbízatások célja az, hogy a KISZ-tagokat öntevékeny és rendszeres cselekvésre, felelősségteljes politikai aktivitásra és a tagságukkal járó kötelezettségeik teljesítésére ösztönözze.

Az egyéni és a közösségi vállalásoknak egyaránt fokozottabban kell foglalkozni a saját helyi problémáikkal is. Így előtérbe kell állítani az önképzésjellegű vállalásokat, valamint azokat, amelyek — a egyetem alapvető funkciójának — a kommunista szakember képzésnek a szolgálatába állnak. Ezek az intézmény falai belüli megfogható, konkrét feladatok sikeres megoldása biztosíthatja az egyéni sikerélményeket, amelyek a további feladatok vállalásának és megoldásának a forrásaivá válhatnak.

A KISZ-tagoknak az egyéni vállalások és megbízatások teljesítésén túl teljesíteniük kell, azokat az általános erkölcsi-politikai normákat is amelyek a KISZ-tagságból egyenesen következnek. Így tehát az értékelésnél az egyén munkáját, tevékenységét komplexen kell figyelembe venni. Az egyéni vállalások és megbízatások teljesítésén túlmenően az értékelés szempontjai közé tartozik az egyén viselkedése, a politikai-közéleti aktivitása, a munkafegyelme és a közös rendezvények látogatása is. A jövő tavasszal megtartandó személyre szóló értékelések során csak az a KISZ-tag kaphat új tagsági igazolványt, akinek magatartását, tevékenységét, kötelességeinek és vállalásainak teljesítését az éves munkája alapján a taggyűlés KISZ-taghoz méltónak találta.

RÁCZ ÁGNES
ÉS KOVÁCS ISTVÁN

EGY ÉVE MÁR

Itt ülünk a kisstadionni chilei nagygyűlésen. Még nem kezdődött el a műsor, a tömeg hullámzik, lelkesedik, forrong, dörögnek a jelszavak, a házi gyártmányú plakátok követelőzve képviselik eszméinket: Békét: Le a chilei népet elnyomó fasiszta terrorral; Együtt érzünk a bebörtönzött hazafiakkal!

A meggyilkolt Allende elnök és a Dawson börtönszigeten fogvatartott Corvalán szenátor, a Chilei Kommunista Párt főtitkárának hatalmas, szinte épületnyi képe előtt szavalták el legjobbjaink Pablo Neruda kemény, érces zengésű forradalmian izzó verseit. Epizódok hosszú sora következett az Allende-korszakról, a halála utáni kegyetlenkedésekről, a junta népnyúzó ténykedéseiről. Allende mondotta annak idején: „Nem mehet tovább, hogy a népek meghalnak ahelyett, hogy élnének." A latin-amerikai népeknek nincs más választásuk, mint harcolni, szüntelenül harcolni.

Chilében most is belső háború tartja rettegésben az embereket. Szerveződik az ellenállás a munkásokból, parasztokból, értelmiségiekből, hogy a világ haladó közvéleményétől támogatva, széles antifasiszta frontot létrehozva visszaállítsák a szabadságot, demokráciát, társadalmi igazságot. Mert Chile népe tudja, mindez mit jelent, s többé már nem tud lemondani róla.

Apró fények gyúlnak a stadionban és állva, énekeljük a Venceremos-t. Venceremos, — Győzni fogunk! Mi, mindannyian hiszünk benne, mert „El pueblo unido hamas sera vencido! — Az egyesült népet sose győzik le!"

D. Á.

Chilei nagygyűlés az aulában (Fotó: Eszes)

José Cademártori elvtárs szabadságáért

(Nyílt levél)

Bizonyára sokan látták azt a csoportfényképet, amelyet a Dawson-szigeten készítettek. A Népi Egység letartóztatott vezető politikusai között az egyik félig eltakart férfi: José Cademártoni közgazdász-professzor, a kormány utolsó gazdasági minisztere.

Életét ugyanúgy veszély fenyegeti, mint a többi politikusét, akik a Népi Egységet szolgálták, s azokét, akiknek neve ismeretlen, hiszen nem hivatásos politikusok voltak, de ők hozták létre a nép egységét, s „csak" politikai meggyőződésükért kerültek a féktelen terror karmai közé, mert lelkiismeretük parancsára támogatták az értük, a képviseletükben küzdő Népi Egységet. Sokan vannak, akik koncentrációs táborban sínylődnek, s a junta nem ismer kíméletet, még építi a táborokat.

Cademártori kommunista politikusként, 1973 nyarán került a kormányba, amikor már ismert tudós volt. 38 évesen, 1968-ban adta ki „A chilei gazdaság" c. könyvét. Ez a monográfia a világon elsőként ad marxista, összefoglaló elemzést a chilei gazdaság fejlődéséről, az indián közösségek korától az 1960-as évek végéig: a gazdaság és társadalom szerkezeti válságáig.

Az egyik legnehezebb feladatot kapta: meg kellett szabadítani a nemzetközi és a belső ellenzék (ellenség) nyomása alatt szétzilált gazdaságot feszültségeitől, meg kellett teremtenie a kiegyensúlyozott, növekedésre képes gazdaságot. Kidolgozta a követendő stratégiát, de végrehajtására már nem volt ideje.

Amikor kegyelettel emlékezünk a chilei mártírokra, szabadságot követelünk a letartóztatottaknak, és követeljük az emberi jogok tiszteletben tartását, ne feledkezzünk meg arról, hogy közgazdászokat, gazdaságpolitikusokat, a diákok között pedig közgazdászhallgatókat is terrorizálnak a fasiszta katonák. S nekünk, közgazdászoknak, hivatásunk tisztelete miatt külön is szót kell emelnünk értük.

Dr. Kollár Zoltán

Ismét együtt (Fotó: Eszes)

Stúdiumtábor Egerben

Az éves levelezés és a tábori felvételi dolgozatok után

198 munkás-paraszt származású, hátrányos helyzetű harmadikos középiskolás kapott meghívót a nyári előkészítő táborba.

Június 18-án a középiskolások és a 42 közgázos egyetemista verte fel Egerben az Ady Endre és Petőfi kollégium nyugalmát.

A szokásos első napi népvándorlás után elhelyezkedtünk a két történelmi (szóval régi) kollégiumban. A fiúk szállásának 20 ágyas szobái méltóak voltak a diákotthon jelszavához: „En használni s nem ragyogni akarok".

A kezdeti nehézségek és a nehéz körülmények (két kollégium, 3 iskola stb.) ellenére bizakodó, vidám hangulatban nyitottuk meg az utóbbi évek legnagyobb létszámú és leghosszabb táborát.

Másnap reggel elcsendesedett a város, hiszen megkezdődött a tanulás, a közös munka.

A 67 óra komoly fegyelmet, megerőltetést követelt mind a középiskolásoktól, mind az egyetemista szemináriumvezetőktől.

A 34 óra matek felölelte az I—II—III-os tananyagot a koordináta geometriáig, és soksok példa megoldásával színezve.

A 23 politikai gazdaságtan óra a kapitalizmus politikai gazdaságtanával foglalkozott; a történelemórákon a kiegyezésig jutottak el. A 10 politikai foglalkozáson a nemzetközi erőviszonyok alakulását vizsgáltuk 1945-től napjainkig.

Hadd idézzük néhány középiskolás véleményét:

„Nagyon jó volt, hogy összefüggéseiben, gondolkozva vettük át az anyagot, így sokkal érthetőbb a történelem."

„Itt szerettem meg a matematikát, mert megmutattátok, hogy hogyan épülnek az egyes részek egymásra, s hogy ebben is van logika."

„Megtanultuk feltenni a miért-kérdéseket a pol. gazd.-ban, és már ez is nagy előrelépés volt."

Célunk a táborban az volt, hogy rendszerben, összefüggéseiben gondoljuk át közösen az iskolában már megtanult anyagot.

A középiskolások beilleszkedése gyorsan megoldódott, és hamar megszokták a tábor sajátos rendjét; nagyon komolyan, fegyelmezetten dolgoztak. Ebben nagy szerepük volt az egyetemistáinknak, akik 13 napig reggeltől estig, fáradságot nem ismerve, együtt voltak csoportjukkal. Sokan közülük még éjszaka (a VB-mérkőzések után) is a következő napi órák anyagát tárgyalták, és azon vitatkoztak, hogyan lehetne a legjobban elsajátíttatni a középiskolásokkal újszerű gondolkodásmódban az anyagot.

Az eredmény hamarosan (2—3 nap múlva) mutatkozott: gördülékenyebbek voltak a szemináriumok, gyorsan javult a tanítás hatásfoka.

Meg kell azonban mondanunk, az óralátogatások tapasztalatai alapján, hogy néhány szemináriumvezető még szájbarágó módszerrel tanított, sőt tárgyi tévedések is előfordultak.

Ez figyelmeztetés a jövőre nézve, hiszen mindannyian felelősek vagyunk az órák, az előkészítés színvonaláért. Ezért fokozni kell évközben az egyéni és csoportos erőfeszítéseket, hogy mindenki sokoldalúan felkészülve állhasson tavasszal a csoportja elé.

Ez valamennyi, a Studium Generaléban dolgozó vagy most jelentkező egyetemista előtt álló egyik legfontosabb feladat!

Persze nemcsak munkából állt a 13 nap. Este Eger hangulatos vendéglátó egységeiben (értsd: borozó) és a Megyei Művelődési Ház barátságos helyiségeiben a csoportok tagjai oldottabb hangulatban ismerkedtek egymással, ami az órák fesztelenebb, hatékonyabb légkörében is megmutatkozott.

A hagyományos közös programok közül a monstre politika vetélkedő első része különösen jól sikerült. Fél Eger megmozdult, a vetélkedő középiskolások hatására.

A városban kellett olyan feladatokat megoldani, mint: Milyen volt az egri vár alaprajza az 1552-es ostrom idején? Milyen magasan állt az Eger patak vize az 1853-as árvíz tetőzésekor.

A legizgalmasabb mégis az a feladat volt, amely így hangzott: „készítsetek riportot a város lakóival, mit tennének a városi tanácselnök helyében?"

A sportdélutánon végre sikerült a szemináriumvezetőknek egy döntetlent kiverekedni (az utóbbi években mindig kikaptak).

Nagy sikere volt az Egri Szimfonikusok táborunknak tartott hangversenyének, amely a legemlékezetesebb élmények közé tartozott. Jól sikerült a tartalmas irodalmi estünk is.

A pihenést szolgálta egy egész napos kirándulás a Szalajka-völgybe. A kétlabdás focival, a szalonnasütéssel, a férfiláb-szépségversennyel és sziklamászással kellemes kikapcsolódást nyújtott.

Felejthetetlen marad mindenki számára az utolsó este, amikor az egri Népkertben több mint 200 studiumos játszott, énekelt. Egyetlen hosszú sorban vonatoztunk, zakatoltunk, majd teljes csendben vonultunk végig a néptelen városon.

Az együtt töltött két hét után fájó szívvel, de a tavaszi viszontlátás reményében búcsúztunk egymástól: találkozunk a negyedikes Studium táborban.

A gólyák új gazdája

Az általános kar

újonnan kinevezett dékánhelyettesét, az elsőévesek gondjaival megbízott dr. Halmai Erzsébetet kerestem fel, azt a pedagógust, aki éppen tíz évvel ezelőtt vezetett be társaimmal együtt nemcsak a felsőfokú matematika rejtelmeibe, hanem a felsőfokú tanulási módszerek, az egyetemi élet, légkör megszokásába. Annak idején szinte tízpercenként szaladgáltunk hozzá problémáinkkal a mindennapos újdonságoktól kissé zúgó fejjel, s ő türelmesen, érdekeinket szívósan képviselve, de egyben serény munkára is ösztönözve középiskolás osztályfőnök módjára segített át minket a kezdeti nehézségeken, megrázkódtatásokon. Beszélgetésünk kezdetén is csoporttársaimról kérdez, de hamarosan kiderül, hogy többet tud mai életünkről, mint én. Pedig legalább tízszer volt elsősök nevelőtanára, vagy ahogy ma nevezik, patronálója. Új hivatalában tulajdonképpen régi munkáját folytatja, csak nagyobb, egyetemi méretekben. Avatott kezekbe került tehát az elsősök ügye, különösen most, hogy egyetemi vezetésünk nagyobb figyelmet fordít a középiskolából való átmenet fokozatosságára.

Az állami csoportok

élére lehetőleg fiatal oktatókat kerestünk, s a patronálók többsége a politikai gazdaságtan tanszékről kerül ki, lévén, hogy ők találkoznak a legtöbbet az elsőévesekkel. Központi elgondolásaink mellett nagy szerep vár rájuk és a KISZ-instruktorokra, igyekezetükre, saját elképzeléseikre. Külön felhívtuk figyelmüket a hátránnyal induló, rosszabb körülmények között lévő hallgatók segítésére, a volt stúdiumosok munkájának figyelemmel kísérésére. Munkájuk egyik legfőbb eredménye lehet a szakmai érdeklődés felkeltése, illetve erősítése, hiszen sok első nem látja tisztán, miért jött ide, itt mit fog tanulni és hova fog elhelyezkedni, ez egyébként a szakosítás előkészítése miatt is fontos feladat. Az újonnan feltámasztott alternatív proszeminárium és az alternatív tárgy további lehetőségeket ad e munka tartalmas kitöltésére. Az alternatív proszeminárium első foglalkozásai módszertani segítségnyújtással telnek el, hogyan kell átállni a kivonatolt lényeget tanuló, magoló módszerről, a mi, ahhoz képest tengernyi anyagunk olvasására, jegyzetelésére, a szakirodalom kezelésére, a lényeg kihámozására, memorizálására, rögzítésére. A második félévben az írásbeli készség kialakítása fejlesztése érdekében a hallgatóknak önálló kerek kis dolgozatot kell készíteniük. A proszemináriumok feladata emellett a közgazdasági gondolkodásmód erősítése, nem hivatott viszont a szakosodást eleve eldönteni, különösebb konzekvenciákkal tehát nem járt, hova jelentkeztek. Az alternatív tárgy már inkább magában rejti a szakosodás előkészítésének lehetőségét, de emellett lehetőség nyílik az elmaradtak pótlására, a felzárkózásra. Akik szakközépiskolába jártak, évkihagyásuk volt, vagy más okból van lemaradásuk analízis gyakorlat címmel egy olyan kurzust vehettek fel, amelyik a tanult anyaggal foglalkozik részletesebben, gyakorlati példákkal, újra elmagyarázott bizonyításokkal biztosítja a jobb megértést. Talán nem érdektelen elmondani, hogy e stúdiumra 104-en jelentkeztek, míg a speciális többletet nyújtó „Analízis algebrai eszközei" című stúdiumra 63-an járnak. A számítástechnika a később tanulandókra kitekintő tárgyat indított, mintegy 40-en látogatják előadásait. Segítő jellegű a számvitel, elsősorban gimnáziumban végzettek részére szolgál bevezető kollégiumul. Ide 30-an járnak. Az új rendszer feloldja azt a kettősséget, hogy — mint régebben — választani kell a nyelv és a matematika között, mert csak egy fakultatív tárgyat lehetett felvenni. Most lehetőség nyílik az egyiket alternatív tárgyként, a másikat fakultatívként felvenni. Aki viszont nyelvigényes szakra pályázik, az plusz négy nyelvórát is kaphat, kettőt alternatívként, kettőt fakultatívként. A nyelvigényes szakokra igyekvőknek természetesen nem kötelező a négy óra felvétele, nem ez dönti el odajutásukat. Nagy érdeklődés volt a nyelv iránt, az elsőévesek mintegy ötven százaléka jelentkezett nyelvre.

— *A matematikával általában sok problémájuk van az elsősöknek.*

— Az elmondott lehetőségek bizonyára sok segítséget fognak nyújtani, s talán azáltal, hogy matematikát tanítok, és az elsőévesek ügyeivel foglalkozom, több oldalról látva a helyzetet, remélem sikeresen tudok hozzájárulni a matematika iránti félelem leküzdéséhez, a felmerülő problémák megoldásához. A matematika megtanulásához igyekszünk minden segítséget megadni, de azt senki se várja, hogy helyette megtanuljuk.

— *A szakosítás előkészítéséről szeretnék még néhány szót hallani.*

Erről talán korai

beszélnem, hiszen az elsősök e napokban éppen eléggé el vannak foglalva az átállással, az újdonságokkal, nekünk természetesen azonban már gondolnunk kell rá. A patronáló tanárokat máris összeismertettük az egyéb tárgyakat oktatókkal, akik ily módon felhívhatják figyelmüket, hogy ki mutat az illető tárgy iránt érdeklődést, kinek van érzéke, tehetsége hozzá. Ezeknek az információknak a birtokában a patronáló tanárok bátrabban irányíthatják a gondjaikra bízottakat az egyes szakok felé. A patronáló tanár és a KISZ-instruktor által szervezett csoportos összejöveteleken kaphatnak impulzusokat, tanácsokat választásuk megkönnyítésére. A későbbiekben dolgozó közgazdák meghívását, üzemlátogatásokat tervezünk.

— *Rövid ittlétem alatt is többen keresték ügyes-bajos dolgaikkal.*

— Nem unatkozom mostanában, bár az indulást lényegesen megkönnyítette a dékántól, a dékáni hivataltól, a kollégáktól és a KISZ-től kapott támogatás, az adminisztrátorok lelkiismeretes munkája. A hivatal a 128-as szobában található, de nem vagyok merev, hogy hozzám csak a hivatalos időben jöhetnek, munkánk megkönnyítése érdekében azért ajánlatos a formaságokat betartani.

— *Munkájához mindnyájunk nevében sok sikert kívánok!*

Farkasházy Tivadar

Az új oktatási rend a gyakorlatban

(Folytatás az 1. oldalról)

így kötelező az órák látogatása. Jó megoldás. Kevésbé sikerült a termek elosztása, mintahogy az a sűrítés miatt várható is volt. Sok csoportot látni nap mint nap a folyosókon, amint terem után kutatnak. Ennek oka az alternatív tárgyak miatti ütközés. Az

alternatív tárgyakkal

különben is bajok vannak. *„Sok szakágazaton gyakorlatban nem alternatív az alternatív tárgy, mert alig 1—2 tárgy közül lehet választani, s negyed éveseknél ezekből is sokan koncentráltak már, vagy valamilyen formában tanulták azokat. Van olyan szakágazat, például a IV. év külker. szakon, ahol szakági alternatív, tehát speciálisan nekik szóló tárgy nem is volt."* Maga az elképzelés azonban jó, de jövőre bővebb ismertetőkre van szükség. Olyanokra, ahol nemcsak a címeket tüntetik fel, hanem pár mondatban összefoglalják a témát, feltüntetik az előadót is és talán a nagyobb választási lehetőségekre is lehetne megoldást találni. Az alaposabb előkészítéssel el lehetne érni azt is, hogy ne forduljon elő olyan eset, hogy a tanszéken csak a hallgatók jelentkezése után tudjanak az alternatív tárgy létezéséről. Ide kívánkozik az is, hogy lehetőség van olyan *„sűrítésekre"* hogy szaktárgy, szakszeminárium és alternatív tárgy összevonásával egyesek „több legyet üssenek egy csapásra" A véleményeket összefoglalva *a harmadéveseknél az alternatív tárgy az újdonság erejével hat és a hallgatóság zöme elégedett, míg a IV. éveseknél sokszor épp az újdonság hiánya okoz csalódást.*

A szemináriumi munka, az előadások még nem ítélhetők meg ilyen rövid idő alatt. De talán fokozható lenne, a színvonal javítása, ha az olyan példák követésre találnának, mint amilyet tavaly a belker. tanszék megvalósított. Az előadásokat, gyakorlatokat figyelemmel kísérik, meghallgatják, ellenőrzik a belker. tanszék, de rokon tanszékek tanárai is. Így lehetőség van az átfedések elkerülésére, a lazaságok felszámolására.

Összegezve az eddigieket, megállapítható, hogy a korrekció rektorunk szavait idézve valóban *„korábbi órarendünkkel összehasonlítva bizonyos újabb gyengeségeket, kialakulatlanságokat, tartalmaz"*, de ha odafigyelünk ezekre és lépéseket teszünk kijavításukért előbbre juthatunk a korszerű oktatási nevelési célok megvalósításában.

S. J.

Egy hallgató

A L'Humanite-ünnepségen

Ebben az évben is megrendezésre került a kommunista pártok újságainak nagyszabású kiállítása, helyesebben ünnepélye a L' Humanite-ünnepség. Ez az évenként jelentkező program nagy múltra tekint vissza. Az évek során az ünnepség egyre nőtt, mind méreteiben, mind színvonalban. Így az idei ünnepélyen kb. 50 kommunista párt lapja állította fel pavilonját, közöttük a Népszabadság is. A kiállítási anyagon és a filmvetítésen kívül a magyar pavilon egyedülálló programmal jelentkezett. Egy négytagú csepeli küldöttség a filmvetítések után válaszolt a látogatók kérdéseire. Ennek a négytagú küldöttségnek egyik tagjaként vett részt az ünnepségen, Vetlényi Zsolt a Csepel Művek volt dolgozója, jelenleg egyetemünk elsőéves hallgatója...

— Hogyan kerültél ebbe a delegációba? Miért éppen rád esett a választás?

— Ezt én sem tudom pontosan. Talán szerepet játszott a gyárban végzett társadalmi munkám és az, hogy korábban szocialista brigádvezető voltam, és így közvetlen érintett a kiállítás témáját képező üzemi demokrácia megvalósításának problémája.

— Mi volt a magyar kiállítás anyaga és hogyan zajlott le a beszélgetés, köztetek és a pavilont látogató emberek között?

— A kiállítás témája az üzemi demokrácia volt. A kiállított képek valami módon mind kapcsolódtak az üzemi demokrácia fogalmához. Az anyag még akkor gyűlt össze, amikor a francia és magyar televízió, Aczél György és Peyrefitte között nyílt vita megrendezésére készült.

Az elmaradt vita szintén ezzel a témával lett volna kapcsolatos. Az ennek kapcsán elkészült Magyarországról szóló filmet vetítettük a látogatóknak.

Mikor már úgy láttuk elég ember gyűlt össze, abbahagytuk a vetítést és kiültünk a közönséggel szembe. Két tolmács közvetítette a hozzánk intézett kérdéseket.

— Milyen jellegűek voltak ezek a kérdések?

— Többször is megkérdezték, hogy mi a szakszervezet, hogyan néz ki a szakszervezet és az állam viszonya, van-e a munkásnak beleszólási joga, az üzemi demokrácia csak a termelés növekedésére alkalmazható, vagy van lehetősége a termelési struktúra megváltoztatására is?

Sokan érdeklődtek a pártról, a szakszervezetről, a népgazdaság tervezéséről, vállalati tervezésről.

A kérdések nemegyszer nagyfokú tájékozatlanságról árulkodtak. Megkérdezték miért nincs nálunk marhahús, sokan nem tudták elképzelni, hogy lehet az, hogy egy mérnök és egy munkás egy házban, egymás mellett kap lakást, és hogyan tudtuk a nagyméretű lopást és prostitúciót megszüntetni.

— Volt-e valami érdekes történet, amire szívesen emlékezel?

— Nagyon nehéz kiválasztani egyet a rengeteg élményből. Talán a legkedvesebb eset az volt, amikor egy szélsőjobboldali tag egyáltalán nem ellenséges szándékkal megkérdezte, miért van nálunk egypártrendszer, és miért nincs jobboldali párt? Miután válaszoltunk, megkérdezte, miért nem állítjuk vissza a jobboldalt? Erre egy fiatalokból álló kommunista csoportból valaki megszólalt: „ha szükségetek van jobboldalra nektek adjuk Giscard-t".

— Hogyan fogadtak benneteket a pavilon látogatói?

— Kellemes volt a légkör, többnyire. Egyetlen egyszer történt egy szerencsésen végződött kellemetlen eset. Egy 50 év körüli látogató leült az első sorba, kipakolta a mappáját és amikor éppen valaki másnak a kérdésére válaszoltunk, durván kiabálva elkezdte mondani, hogy a kínaiak propagálják az eszperantó nyelvet és harcolnak a közös nyelvért, bezzeg a szovjetek nem tesznek érte semmit. Amikor kidühöngte magát, megkérdezte, miért tiltják az eszperantót Magyarországon. Azt feleltük neki, hogy ennek éppen az ellenkezője igaz, ezt bizonyítja, a Pécsett megrendezett eszperantó világkongresszus. A franciák kinevették az öreget, aki egyből elcsendesedett és kisomfordált a pavilonból.

— Milyen benyomást tett rád ez az ünnepély?

— Talán a popfesztiválhoz tudnám hasonlítani. Sok ember, többnyire fiatal gyűlt itt össze. Az elején nem forgatókönyvszerűen megszervezett ünnepély volt, hanem a megmozdulások spontán jöttek.

— Mit jelentett számodra, hogy részt vehettél ezen a rendezvényen?

— Soha nem jártam még Párizsban, ez önmagában is sokat mond. Soha nem voltam külföldön politikai delegáció tagjaként. Párizsból keveset láttam, de ebben a fantasztikus forgatagban járni legalább olyan nagyszerű dolog, mint Párizst megnézni. Belecsöppentem ebbe a 2 napos kavarodásba és ottlétünk négy napja alatt annyi élmény ért, amennyit egy év alatt sem gyűjthetek össze.

Köszönjük az interjút. További sikereket kívánunk egyetemi pályafutásod terén is.

Szénay Márta

A BNV és Kína

A tavaszi BNV-n életnagyságú Mao-kép fogadta a látogatót, amely szinte elnyomta a kiállított többi termék látványát. Az idén lampionos „kis utcákon" sétálgathattunk, halk távol-keleti zeneszó mellett, és gyönyörködhettünk a kínai művészet csodálatos alkotásaiban; kő- és fafaragásokban, huszonegy elforgatható rétegű elefántcsont golyóban és a selymekben. Senki sem sajnálhatta, hogy fogyasztási cikkek helyett ezeket az egyedi műkincseket láthatja, és még nagyobb volt a meglepetés, amikor a vitrinek előtt sétálgató látogatókhoz odaléptek az ügyelő kínaiak és udvariasan, remek magyarsággal köszöntötték őket, érdeklődve, hogy tetszik a kiállítás. A gyerekeknek színes képeslapokat osztogattak a pekingi állatkertről, és amikor egy újságíró igazolványát felmutatva ajándéktárgyat kért a fiának, akkor készségesen megajándékozták Mao-jelvénnyel. A falakon nyoma sem volt Mao-képeknek, és a kiállítás „faliújságai" is a magyar látogatóknak szóltak. A feliratok a magyar és a kínai nép barátságát, a függetlenséget és az önálló kezdeményezést éltették. Hangsúlyozták, hogy a kínaiak minden nemzetközi tartozásukat kiegyenlítették, és függetlenek minden más államtól. Stilizált grafikonon ábrázolták, hogy a lakosság ellátottsága Kínában növekszik, az árszínvonal pedig csökken. A látogatók közül sokan figyeltek fel ezekre az egyszerűen fogalmazott célzatos „igazságokra". A barátságosan beszédbe elegyedő kínaiak felhívták a figyelmet a kiállított szép tárgyakra, és hamar előjött a szó arról is, hogy az igazi művészet 800 millió embernek enni adni, és csökkenteni az árakat. A látogatók elismerésüket fejezték ki a kiállítóknak, és volt aki megjegyezte, bezzeg nálunk az árak mindig csak emelkednek. A kínaiak ezt mosolyogva vették tudomásul, mint propagandájuk eredményességét. A függetlenséggel kapcsolatos halvány célzások is nyitott fülekre találhattak, de a figyelő látogató a lenyűgöző kiállítás nézegetése közben leckét kaphatott konspirációból is: miként csoportosította át „beszélgetni" egy kék zubbonyos kis ember az ügyelőket oda, ahol több látogató volt, és milyen gyorsan bukkant elő egy mosolygó kínai leány ajándékcsomaggal a kezében vietnami vendég megjelenésekor.

De valamennyien kijózanodunk, ha arra gondolunk: ez a barátságos mosoly díszíti a kínai vezetők arcát akkor is, amikor Pinochet tábornok követét üdvözlik. Vajon milyen felirattal?

Vas László

Őrségi ház **(Fotó: Petrich)**

Beszélgetés dr. Szamarasz Oresztésszel a görög eseményekről

Doktor Szamarasz Oresztész, egyetemünk politikai gazdaságtan tanszékének oktatója, a közelmúltban lezajlott görögországi változásoknak, mint görög nemzetiségű politikai menekült, s mint az ország gazdasági-politikai helyzetével foglalkozó kutató is alapos megfigyelője, szakértője.

— Mint Görögország helyzetével régóta és behatóan foglalkozó kutató várt-e ilyen jellegű változásokat?

— Igen. Már jó ideje látszott, hogy a neofasiszta katonai rendszernek nincs népi bázisa. A neofasiszta jelleg tulajdonképpen eleve behatárolta a rendszer időbeli lehetőségeit. Ez ugyanis azt jelenti, hogy a két világháború közötti fasiszta rendszerekkel ellentétben, Görögországban nem népi mozgalomként indult a diktatúra. Ismeretlen tisztek egy csoportja magához ragadta a hatalmat. A tömegek megszervezésére, maguk mellé állítására csak a hatalomátvétel után kerülhetett volna sor, ez azonban nem sikerült a tiszteknek. Másik jellemzője a neofasiszta diktatúrának — így a görögnek is —, hogy nem nemzeti mozgalomként indult. A CIA a NATO és az amerikai külpolitika erőteljes befolyása kezdettől fogva nagyon is világosan, észlelhetően, a nemzeti érdekeket sértő módon érvényesült. Ezért várható volt, hogy a görög katonai junta uralma a Franco-, vagy Hitler-féle fasiszta diktatúránál jóval rövidebb élettartamú lesz.

— A junta napjai tehát meg voltak számlálva, s bukása szerte a világon egyértelműen csak örömet okozott a haladó erőknek, de minden jóérzésű embernek is. Van azonban ennek egy tragikus vonatkozása is. A ciprusi kaland volt az a szikra ami mozgásba hozta a juntát elsöprő erőket. Ez a szikra azonban lángba borította, hadszintérré változtatta a szigetet, eléggé kilátástalan helyzetet idézve elő.

— A helyzet valóban válságos és csak hosszú tárgyalások eredményeként rendezhető.

Ciprus valóban rendkívüli stratégiai fontosságú sziget. Éppen ezért nem közömbös sem a NATO-nak, főként az Egyesült Államoknak, sem az „érdekelteknek" (Görögország, Törökország, Nagy-Britannia), a sziget „sorsa". Ez alatt persze az értendő, hogy egy olyan Ciprus, ahol a leghaladóbb baloldali erőket tömörítő AKEL szándékosan visszafogott választási taktikája ellenére is 43 százalékot ért el a legutóbbi választásokon, ahol olyan következetes el nem kötelezettségi politikát folytató államfő kormányoz, mint Makariosz — az ilyen Ciprus sorsa mélységes aggodalommal tölti az összes „érdekelteket". „Fel kell számolni a Földközi-tenger Fidel Castróját" — írták kezdetben az amerikai lapok, amiből világosan látható, hogy kedvezően ítélték meg a görög katonai beavatkozást, mint a ciprusi baloldali fordulat veszélyének elhárítására tett lépést. A törökök fellépésével (a hazai soviniszta mozgalom meglovagolásával), azonban az események nem várt irányba fejlődtek. A junta kezéből kicsúszott a kormányrúd. Az általános mozgósítás elrendelése túlságosan kockázatos vállalkozás lett volna számukra, ezért kénytelenek voltak úgy dönteni, hogy átadják a hatalmat egy polgári kormánynak. Ami pedig Ciprust illeti, egyetlen megoldás lehetséges.

Csakis a független Ciprus (élén a baloldalra támaszkodó törvényes államfővel, Makariosszal) jelentheti a megoldást. Ezt szorgalmazza a szovjet javaslat, amit a ciprusi nép épp úgy elfogad, mint a görög, és nem hagyható figyelmen kívül az a tény sem, hogy a világ 80—90 el nem kötelezett országa is független Ciprust akar.

— Térjünk vissza Görögországhoz, ahol meglehetősen bonyolult helyzet alakult ki a fentebb vázolt események következtében és ahol a további fejlődési irány még korántsem eldöntött.

— A görög helyzet ellentmondásos voltát azt hiszem mindennél jobban kifejezi az a történet, amit Mavrosz külügyminiszter mondott el egyik nyilatkozatában a következőképpen: otthon ült éppen amikor fölcsengett a telefon. „Itt Gizikisz elnök — hangzott a vonal túlsó végéről. Ráérne idejönni?" — Mavrosz első kérdése, amikor értesült a beszélgetés tárgyáról (polgári kormány létrehozása) ez volt: s mit szólnak ehhez az amerikaiak? Rövid telefonkonzultáció Kissingerrel meggyőzte őt arról, hogy az amerikaiak is helyeslik a tervet, s Karamanlisz hazahívására vonatkozó javaslatára is beleegyező választ adott az amerikai külpolitika legfőbb irányítója egy óra múlva, újabb telefonbeszélgetés keretében. Igen szemléletesen mutatja ez a „sztori", hogy az amerikai befolyás még egyáltalán nem szűnt meg, s a junta valójában érintetlen maradt, csak átadta a hatalmat, de arról szó sincs, hogy szétzúzták volna. Eddig a pontig minden a „Kissinger-féle forgatókönyv" szerint alakult Görögországban, szemben Portugáliával, ahol „alulról" indult az erjedés, s annak következményeként a változás, aminek logikusan első lépése a bűnösök felelősségre vonása volt. Görögországban viszont ez mind a mai napig nem történt meg. A haladó erők egyik követelése ma éppen ez: felelősségre vonni a hétéves katonai diktatúra fő bűnöseit. Ezenkívül az amerikai függőség teljes felszámolása, a demokratikus szabadságjogok teljes helyreállítása, a valódi (gazdasági is) függetlenség kivívása a további követelmény.

— A Karamanlisz kormánynak az a lépése, mellyel kivált a NATO katonai szervezetéből, nyilván már nem a „Kissinger-féle forgatókönyv" szerint történt. Ennek következetes továbbvitelére — mely csakis a baloldali erők és főként a görög kommunista párt aktív közreműködésével történhet — milyen lehetőség van? Van-e reális alapja egy erős baloldali egységfront gyors kialakításának, s vajon nem fenyeget-e egy újabb katonai puccs veszélye?

— Karamanlisz nagyon ravasz politikus. Már két évvel ezelőtt észrevette, hogy igen erős amerikaellenes hangulat uralkodik az országban. Mint súlyos veszélyre hívta fel erre az akkori kormány figyelmét, most népszerűségének növelése érdekében meglovagolta ezt a hangulatot. Ez a lépése a Nyugat-felé történő politikai nyomásként is felfogható, amivel a maga, illetve kormánya javára fokozott támogatást csikarhat ki. A görög nép természetesen ezt a lépést nagyon komolyan vette, s követeli, hogy a kormány a NATO-politikai szervezetéből is lépjen ki. Olyan vívmánynak tekintik, amit tovább kell vinni, aminek alapján revidiálni kell az egész korábbi politikát. Ennek érdekében a kommunista párttól a polgári centrumig bezáróan lehetőség van egy egységfront kialakítására. A hétéves katonai diktatúra nyomaként, ma még meglehetősen széttagolt a baloldal. Maga a kommunista párt sem egységes. Korábban belőle kivált, magukat kommunistáknak nevező csoportok egységesítése, illetve helyzetük tisztázása az első feladat. Ezentúl EDA (Egyesült Demokratikus Baloldal) — ami 1967 előtt az illegalitásban levő Görög Kommunista Párt és az ország baloldali erőinek legális működésére adott lehetőséget —, képezheti az egységfront egyik jelentős bázisát. Az EDA jelenleg figyelmen kívül hagyta újjászerveződése során az azóta feltűnt új erőket, tehát viszonya a kommunista párthoz még tisztázásra vár. Kiterjedhet ez az egységfront a polgári liberális irányzatokra is. Az Andreász Papandreu által vezetett Pánhellén Szocialista Mozgalom álláspontja a korábbiakban említett négy fő kérdésben ugyancsak világos és egyértelmű, s ez alapot ad az együttműködésre. Nagyon komoly politikai erőt képviselnek a fiatalok a baloldal mellett. Mindezek alapján megvan a reális lehetőség egy széles körű baloldali egységfront létrehozására, s erre a Görög Kommunista Pártnak kiforrott kidolgozott programja is van. Valószínűnek tartok egy olyan polarizálódást a novemberi választások során, mint amilyen legutóbb Franciaországban alakult ki. Nekünk is lehet egy Mitterrandunk. Görögországban a demokratikus mozgalomnak erős hagyományai vannak. 1967-ben biztosnak látszott a baloldal 70 százalékos győzelme, ezért is került sor a katonai puccsra. Viszont éppen ezért nem zárható ki az a feltételezés, hogy amennyiben a Karamanlisz-kormány nem szerez többséget, vagy más konzervatív megoldás lehetősége nem kínálkozik egy újabb katonai puccsal próbálkozik a reakció. A baloldalnak erre is fel kell készülnie, tanulni kell Chile példájából, vagy saját 1967-es tapasztalatainkból, amikor a katonai hatalomátvétel idején a baloldalnak még egy illegális nyomda sem állt a rendelkezésére.

— Végezetül arról kérdezném, hogy a Magyarországon élő görög politikai menekültek körében milyen hatást váltott ki a fordulat?

— Azon túl, hogy a junta bukása valamennyiünket örömmel tölt el, s aggódó bizakodással várjuk a további fejleményeket tömeges repatriálási mozgalom indult el a külföldön élő görögök körében. Politikai-ideológiai töltésű mozgalomról van szó, melyben követeljük jogaink helyreállítását. S nemcsak mi. A demokratikus szabadságjogokért folyó harc egyik sajátos oldala ez otthon, Görögországban is. Ez nem feltétlenül hazatelepedést jelent, hiszen évek hosszú során, sokan meggyökeresedtünk itt, ezer szállal (munkahelyi, családi kapcsolatok révén) kötődünk ahhoz az országhoz, amelyik annak idején befogadott, sokunk kezébe diplomát, szinte mindannyiunknak szakmát adott, ahol megkülönböztetett figyelemmel gondoskodtak rólunk. De mint görög kommunisták követeljük jogaink helyreállítását, az otthon folyó politikai harc részeseként, s mint magánember azért, hogy bármikor ellátogathassunk arra a fölre, amely a hazánk volt és marad.

Nagy Katalin

Marx és Engels Magyarországról

Nem a protokollszerű rajongás (ami egy ilyen könyv bemutatásakor illendő és szinte kötelező szokott lenni), de a legőszintébb elragadtatás mondatja velem, hogy ha valaki kezébe veszi a Marx és Engels Magyarországról című kötetet, nem fogja tudni letenni és hamisítatlan szellemi élvezetekben lesz része. Hogy miért? Ezt szeretném pár mondat erejéig megindokolni.

A Kossuth Kiadó gondozásában megjelent könyv csaknem kimerítően tartalmazza mindazt a tanulmányt, cikket, cikktöredéket, levelet, amelyben Marx és Engels hazánkról, történelmünkről írt. Négy nagy témakörre oszlik a kötet, az első és a legbővebb részben a 48-as forradalommal és szabadságharccal foglalkozó szemelvényeket, cikkeket olvashatunk, majd ezt előbb a magyar emigrációval, majd az osztrák birodalommal — benne a magyar helyzettel —, végül pedig a magyar munkásmozgalommal kapcsolatos írások követik.

Azt hiszem, hogyha lenne nemzetközi önismeret nevű tantárgy, ez a könyv nélkülözhetetlen, kötelező olvasmány lenne. A legtermészetesebb szükségletek közé tartozik, hogy az embert olthatatlan kíváncsiság hajtja, hogy megtudja, mit mondanak róla mások, jelen esetben nemzetéről a külföldiek.

S ha éhhez hozzáteszem, hogy ez a „két külföldi", Marx és Engels akkor érthető, hogy izgatottan, sőt félve és egyben felkészülve nemzeti önérzetem esetleges megrázkódtatására, fogtam hozzá a könyv olvasásához. Félve, de még inkább féltve azt, ami a tulajdonom, az enyém, s amit csak a gyökértelen kozmopoliták nem értenek, nevezetesen negyvennyolc bennem rögződő képét. Egyszerűen talán arról van szó, hogy ami Debrecenből óriásnak látszik, az európai magaslatról nézve, eltörpülhet. Más és más a mértékegység. Nos, már majdnem ki is mondtam az egyik legfőbb tanulságot, amit a könyv olvasása után leszűrhetünk:

Még a kis Kárpát-medencében is eltévedhetünk, ha nem Európához tájoljuk magunkat, Marx és Engels imponálóan európai szemmel vizsgál. Itt persze nem árt valamit tisztázni. Nem a nálunk sokszor emlegetett „európeer" nézőpontról van szó, amely mögött egyes rétegek nyugatimádata (Európa = Nyugat) rejtőzött, hanem a proletár internacionalizmus európaisága ez.

Marx és Engels sokat és elismerőleg ír 48-ról. De nem valamiféle, a magyarság iránt érzett szimpátia az, ami őket vezérli, hanem annak a felismerése, „hogy az 1848-as forradalom — erről nem szabad megfeledkezni — lángjával csaknem egész Európát áthevítve... előkészítette a talajt a Nemzetközi Munkásszövetség számára". (93. old.) És ennek a forradalmi hullámnak volt a része a magyar forradalom is. És csakis ebben az öszefüggésben kaphatja meg igazi rangját.

Máig tanulságos az a következetesség, hogy érvényesítik az igaz tételt: minden történelmi helyzetelemzésnél a forradalom nemzetközi érdekeiből kell kiindulni. Ezért ítéli el rendkívül kemény szavakkal és nevezi reakciósnak a szlávok és románok nemzetiségi mozgalmát.

(Természetesen nem általában, hanem az adott szituációban.) Mivel az európai munkásmozgalomnak és a fejlődésnek két nagy ellenfele a reakciós osztrák és orosz birodalom, az ezeken ejtett sebek objektíve a haladás érdekeit szolgálják. Ezért lett — s ez csakis ebben a nemzetközi összefüggésben dönthető el — a magyar nemzeti forradalmi harc — természetesen antifeudális jellege mellett — haladó és a szláv és román nacionalista mozgalmak éppen az ebből fakadó időszerűtlenségük miatt hajtották a reakció malmára a vizet. Csak ebben az összefüggésben értékelhetők a roppant kemény szavak: „... Mi, közösen a lengyelekkel meg a magyarokkal, csak e szláv népek ellen irányuló leghatározottabb terrorral tudjuk a forradalom biztonságát megóvni!" (48. old.) Itt nem valamiféle szláv gyűlölet, sőt még valamiféle germán fensőbbség sem — mint ahogy azt egyes szlovák és román történészek állítják újabban — szólal meg, hanem a cél elsődlegességének, a forradalmi szenvedélynek megnyilvánulása ez. A nemzetközi összefüggések állandó elemzése az egyetlen módszer, amely eligazít a bonyolult érdekellentétekben. Ezért írhatták, „hogy a magyar forradalom a látszólag legnemzetibb lépéssel, a függetlenségi nyilatkozattal öltött végérvényesen európai jelleget." (7. old.) A szlávok pedig azért szolgáltatták ki magukat az osztrák és orosz reakciónak, mert mint Engels írja: „Az összes pánszlávistáknak a nemzetiség, tudniillik a fantáziabeli egyetemes szláv nemzetiség előbbrevaló a forradalomnál." (48. old.) És ugyanitt fogalmazza meg Engels azt a máig is aktuális, egyénekre és országokra is vonatkozó igazságot, amely azt mondja:

„vagy forradalmár valaki és elfogadja a forradalom következményeit, bármelyek is azok, vagy belekergetik az ellenforradalom karjaiba és — talán teljesen tudta és akarata ellenére — egy reggel arra ébredt, hogy Miklóssal meg Windischgrätz-cel halad karöltve."

Nem hangsúlyoznánk ezt ki annyira, ha nem lenne ennek kemény, mai aktualitása.

Itt nem térünk ki a szláv és román nemzetiségek problémájának egészére, Marxék egynémely szlávokat sértő tévedésére (Engels: A demokratikus pánszlávizmus című írásáról van szó), mert ebben a könyv előszava példásan eligazít. Álljon itt végül Engelsnek 1884-ben írt cikke a „Neue Rheinische Zeitung" munkájáról, amely egyben egész álláspontjuknak is alapja. „A külpolitika egyszerű volt: kiállás minden forradalmi nép mellett, felhívás a forradalmi Európa általános háborújára az európai reakció nagy támasza — Oroszország ellen." (93. old.)

S hogy mennyire nem romantikus lelkesedés állította őket 48-ban a magyar ügy mellé, azt nagyszerűen példázzák az emigrációról írott cikkek, levelek. Kossuthék az emigrációban már nem az európai munkásmozgalom szövetségesei, hanem a kispolgári demokrácia táborát erősítették, sőt nemegyszer kiszolgáltatták magukat egyes nagyhatalmaknak. Ugyanaz történt velük, mint 48-ban sok szláv patriótával (hangsúlyozva persze a különbségeket is): elvesztek a jó ügy számára, sőt sok esetben a reakció játékszerei lettek.

Ezért bírálják Engelsék a korábban Dantonnak és Carnot-nak nevezett Kossuthot oly keményen és sokszor maró gúnnyal. Lezüllött vándorprédikátornak nevezik őt, aki „lényegénél fogva improvizátor, aki benyomásait a mindenkori közönségtől kapja, nem pedig attól, aki eredeti eszméinek bélyegét rányomja a világra.

A forradalom ügyének féltése íratja Marx-szal az alábbi, lesújtó szavakat: „üzenem neki, hogy Európa forradalmai a munkásnak a tőke elleni hadjáratát jelentik, üzenem neki, hogy ezeket a forradalmakat nem lehet egy olyan obskúrus félbarbár nép szellemi és társadalmi színvonalára süllyeszteni, amilyen a magyar..." (100. old.) Itt megint nem a magyarság megvetéséről van szó, hanem a forradalom nemzetközi érdekeinek elsődlegességéről. Világosan ki is fejti ezt Marx Perczel Mórhoz írtott levelében: „... úgy tekintem Magyarország függetlenségét és önállóságát, mint conditio sine qua-t, Németországnak a szolgaságból való megváltását. De ugyanilyen határozottan elvetem azokat a törekvéseket, amelyek a nemzetiségeket a moszkvita—decembrista intrikák ürügyévé akarják lealacsonyítani." (129. old.)

Mint látjuk, Marxék sokszor alaptalanul keményen, végletesen fogalmaznak. Türelmetlenségüknek az volt az oka, hogy közelinek látták a proletárforradalom lehetőségét. Ebben tévedtek és ezt maga Engels ismeri el 1895-ben írott cikkében: „Nekünk és mindazoknak, akik hasonlóan vélekedtek a történelem nem adott igazat. Világosan megmutatta, hogy a gazdasági fejlődés állása a kontinensen akkor még korántsem érett meg, a tőkés termelés megszüntetésére..." (212. old.) Ugyanakkor 48 betöltötte a maga hivatását: utat csinált a tőkés fejlődésnek Kelet-Európában is. Mint Engels írja: „... ezáltal ennek a két nagy osztálynak (a proletariátusról és a burzsoáziáról van szó) a harca, amely 1848-ban Anglián kívül csak Párizsban és egyes nagy ipari központokban állt fenn, most már egész Európára kiterjedt." (212. old.) S mi akkor benne voltunk „a fősodorban" ezért méltán lehetünk büszkék 48 hagyományára.

E néhány rendszertelen gondolat után még egy személyes megjegyzés, ami talán nem tartozik szorosan a tárgyhoz, de ami a mai olvasónak feltűnt az írások kapcsán:

Marx és Engels seholsem intézi el általánosságokkal az adott szituáció elemzését. Publicisztikai írásaikban a tényanyagok ismeretének hiányát nem próbálják elméleti sablonokkal helyettesíteni, mint azt manapság néhányszor tapasztalhatjuk. Cikkeik mindig informatív jellegűek, s emellett elemzőek. Mindig színesen, fordulatosan írnak, az eseményeket a maguk gazdaságában taglalják.

(Talán megengedhető egy esetlen hasonlat: a Watergate-ügy kapcsán nem egyes tőkéscsoportokról beszéltek volna, hanem megírták volna, hogy kikről személyileg is — milyen tőkés csoportokról van szó.)

Sok mindenről szó esett, még egész távoli dolgokról is, de azt hiszem, éppen azért jó ez a könyv, mert egy ilyen generális végiggondolásra késztet.

Marschall Miklós

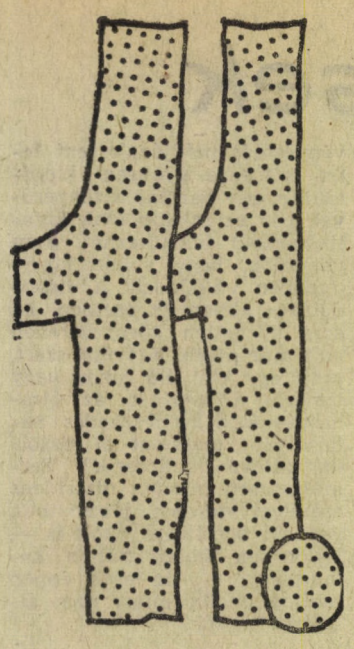

félévben

Hivatástudat – igen, nem?

A Zöld Kályha! Ha netalán valaki nem tudná, így hívják azt a bizonyos helyet, ahonnan nyakatekert, ismeretlen útjainkra, szorongattatott felelésünk során vagy hosszú gondolatmenetek kifejtésénél kizárólagos biztonsággal el tudunk indulni. Nekem most ilyen Zöld Kályha az egyetem. A munkahelyen az első tárgyalások alatt — vagy nevezzük inkább eligazító beszélgetéseknek — nemegyszer azon kaptam magam, hogy ismételten az egyetemre hivatkozom, könyveket említek — s főként magam előtt bizonygatom, hogy erről is meg arról is volt nekünk ott szemináriumunk, kurzusunk, vagy legalább valaki említette már a témát... És nem elég csak emlegetni — az első napok valamelyikén múlhatatlan vágy vonzott be az egyetemre. És jó, hogy volt kihez jönni; jó, hogy kíváncsian faggattak a hirtelen előbukkant ismerősök, tanárok. És a folyosókon itt-ott összeakadtam Pesten maradt volt évfolyamtársakkal. Tehát ők is a Zöld Kályhához jöttek... Az első napok tájékozódása, támpontkeresése során erősödött meg bennem az elhatározás, hogy sorozatot írok az öt év, azaz tíz félév után következőről — *a tizenegyedikről* —, amikor az ifjú közgazda *kétlelkű*, hiszen élményekben, emlékekben és a társolyában lévő ilyen vagy olyan útravalóval még erősen kötődik az egyetemhez. A nekifutás élményei még élők — az esetleges harag elvesztette habját és lassan józan tapasztalattá válik; másrészt most ülepednek le, most állnak össze rendszerré a tanultak és emberi kapcsolatok terén tapasztaltak egyaránt.

Öt évvel ezelőtt a Közgazdászhoz beadott első cikkem a hivatástudatról szólt. Természetesen (... hogy ne bízza el magát az ifjú szerző...) és szerencsére (... mert nem volt jobb, mint egy elsős első cikke...) nem közölték. Pár nap múlva örömmel nyugodtam bele, hogy az írás nem került az olvasók elé — az akkori kérdésfelvetés viszont azóta is izgat. *Van-e, kell-e közgazdász hivatástudat?*

Nemegyszer hallhatjuk: már a babáját is felboncolta, a macskának is gyógyszert adott — nem véletlen, hogy orvos lett! Vagy más formában: a beteg hozzátartozók szenvedéseit látva eleve a gyógyítás vágya határozta meg pályaválasztását. Vagy: a gépek, csak a gépek kötötték le figyelmét! És mert jól bírta a matekot és fizikát — nem volt nehéz a műszaki mellett dönteni.

Az átlagból kiemelkedő tanáregyéniségek hatására ment jó néhány pedagógus a bölcsészkarra — de találhatunk még számtalan példát az eleve elhivatottakra. Természetet imádó erdőmérnököt, épületekről álmodó rajztehetséggel áldott építészt; művészi ambíciók nélküli, de művészet nélkül élni nem tudó művészettörténészt; euklideszi térben élő matematikust; életet játszó színészt...

De ki hallott már árelmélettel, regionális tervekkel vagy a nyereségmegosztás problémáival bíbelődő középiskolásról?

Az említett példák is arra utalnak, hogy az elhivatottságnak három fő forrása van: *Tehetség* — az olyan pályák esetében, ahol ez határozottan fontos és akarva-akaratlanul már a gyermekből is kitör (előadókészség, tánc, zene, sport, költészet, képzőművészet stb.). Erősen motiváló *pszichikai tényezők* — tanár, orvos, erdész —, illetve *a szociális környezet* hatása, pl. családi hagyományok, öröklődő szakmák. Harmadik *a pályaválasztás előtti korban a* világról, lehetőségekről, szakmáról *megszerezhető ismeretek.* (Ezeket természetesen befolyásolja az iskolatípuson, nevelőkön kívül a tehetség és szociális-családi környezet is.) A felsorolt példák persze korántsem jelentik azt, hogy az említett szakmával rendelkezők mind hivatástudattal mentek az egyetemre! Bár teljesen tehetségtelen színésznövendéket, matematikust vagy zeneakadémiai hallgatót nehéz elképzelni — praktikus indokok alapján választó szorgalmas orvost, mérnököt, tervezőt már annál inkább.

De hol vannak a közgazdászok?

Az, hogy valaki ebben a szakmában tehetséges, csak évek múltán — egy-egy vállalat sikeres munkája kapcsán, jó pénzügyi húzások során vagy egy tucat, vitákat is bíró publikáció után derülhet ki. *Pszichikai tényezőkről* se igen beszélhetünk — hacsak a „kizárásos alapon jöttem ide" ismert bizonytalankodását ide nem soroljuk. *Szociális hatásokról* már inkább szó lehet (család, környezet, no és hogy manapság ez divatos szakma) —, de ez még nem elég a hivatástudathoz. Ami az *előzetes ismereteket illeti* — hát abból vajmi kevés jut a közgazdasági jellegűekre, hacsak nem színvonalas technikumban végzett valaki. És valljuk be: ami a közgazdászmunkát illeti, arról az egyetem vége felé alakulhattak csak ki fogalmaink — bár nem vagyok abban biztos, hogy minden esetben.

Azt hiszem, a felvételizők vagy elsősök módszeres kikérdezése nélkül is nyugodtan mondhatjuk: *az egyetemre jövők döntő többségében aligha van közgazdász hivatástudat.* Vagy kizárásos alapon, vagy szociális hatások alapján, praktikus megfontolásokból, vagy a két felvételi tárgy sajátos párosítása miatt adták ide kérelmüket a pályaválasztók.

És most ugorjunk a dolgok végére. A jól végezhető munkához a kudarcokat és zsákutcákat is elviselő, merész alkotáshoz, a nyűg és kínlódás nélkül eltöltött munkaidőhöz minden területen kell a szakma szeretete. S hogy valóban jólesően, meggyőződéssel — vagy mondjuk csak ki: hittel — tudjuk végezni napi munkánkat: úgy gondolom, ehhez olyan szakmaszeretetre van szükség, amit tudatosan vállalt hivatásnak is nevezhetünk.

De a kérdésnek van egy nagyon lényeges másik oldala is. Ha valaki az órát nézve, fásultan és munkája hatása, célja, környezete iránt se érdeklődve robotol, akkor nem képes kitekintésre, s előbb-utóbb hajlamossá válik a szakmai bezárkózásra. Azaz mereven utasít el minden új fogalmat, módszert, gondolatkört, amely éppen nem szükséges pillanatnyi bérmunkájához. S ha valahol ez nagy veszély, az elsők között a közgazdasági munkaterület!

Ha eleve nincs és a fentiek szerint véleményem szerint nem is lehet kezdetben hivatástudat, akkor hogyan legyen? Mert hogy „szükségeltetik" az a munka-élet-sikerélmény, alkotás-vállalás-hasznosság gondolatkörök további boncolgatása nélkül is azt hiszem, reális igény magunkkal, kollégáinkkal szemben.

Véleményem szerint a hivatástudat még a predestinált pályákon se csak úgy felmerül, előáll vagy kipattan teljes fegyverzetben — mint Pallas Athéné Zeusz fejéből, hanem *kialakul.* S ha kialakul — kialakítható, vagy legalábbis elő lehet segíteni. Ennek érdekében *három eltérő* területen kell fokozottabb pedagógiai, szakmai előkészítő munkát végezni a szűken vett tananyagoktatáson kívül.

Néhány tanácskozáson, felvételiket értékelő tanulmányok során is felmerült, hogy *a középiskolai oktatási programba* — a korosztálynak megfelelően — a kapcsolódó tárgyakon át rendszeresebb közgazdasági szemléletet kellene kialakítani a tanulókban. Ezzel csökkenne a bizonytalanság — s a hagyományos pályák létén túli ismeretek sekinek se válnának kárára. Hogy mi a közgazdász, mit is csinál, milyen gondokkal, nehézségekkel, vagy örömökkel számolhat — azt az *egyetemi oktatás életszagúbbá tételével* lehetne legjobban megvilágítani. Jó formának kínálkozik erre a döntési játékokban való részvétel, neves közgazdákkal, kevésbé neves, de napi gyakorlati kérdésekkel foglalkozó vállalati szakemberekkel való szervezett találkozások, beszélgetések. Ugyancsak hasznos lenne több — vagy egyáltalán! — üzem-, számítóközpont-látogatás szervezése vagy az egyes intézetek munkájába való kirándulásszerű, „szakvezetéses" bepillantás. És a legtöbbet e téren az jelentené, ha az egyes tantárgyak keretében valóban sor kerülne néhány jól kidolgozott példa, esettanulmány keretében a tanultak „laboratóriumi" kipróbálására! Vagy legalább azt kellene az oktatók feladatai közé sorolni, hogy hívják fel a figyelmet az egyes módszerek, elméletek realizálási területeire, lehetőségeire, történeti példákra!

A harmadik feladatkör már sokkal összetettebb — és valójában csak a tudományos látókör szélesedésével várható továbblépés. A közgazdász fogalom széles, vagy inkább az eredeti tartalmának megfelelő értelmezéséről van szó. Arról, hogy ez a fogalom ne mint kereskedő, statisztikákat böngésző számszakértő, a szociális kérdésekkel foglalkozókat lenéző matematikus — vagy a matematika hasznát kétségbe vonó teoretikus (valójában álteoretikus) ragadjon meg a figyelő hallgatókban; aszerint, hogy kinek a szemináriumán ülnek, milyen kollégák közt mit hallgatnak. Hanem az egyes tantárgyakat szintetizáló, határterületekre is odafigyelni merő és odafigyelni hajlamos valóban *közgazdász* legyen a majdan számmal, pénzzel és szociális-emberi tényekkel is bánni tudó szakemberideál.

Koncz Gábor

Elsősök előnyben!

Akartok mondani valamit? Akartok meghallgatni, cáfolni, érvelni és meggyőzni? Akartok szemtanúi lenni egy-egy újságíró elindulásának? Akartok magatok is újságírók lenni? Rádió- tv-munkatársak? És végül akartok egy-egy cikket olvasni, amely még nem ment át a nyírbáló főszerkesztő kezei között?

Nos, ha mindezt vagy ezek valamelyikét akarjátok, nézzetek be (minél előbb, annál jobb) a III. emeleti 381-es vagy 382-es szobába. Itt tanyázik a KÖZGAZDÁSZ szerkesztőség, amely sok újságírót, rádió- és tv-riportert bocsátott már útra. Az újság — és így mi is, akik zömmel hasonszőrű hallgatók vagyunk, mint ti — különböző rovatokra tagolódik. Fontossági sorrendben a következőkre.

Mozgalmi rovat. A belpolitika kis részével, a bennünket közvetlenül érintő egyetemi politikával, mozgalmi élettel és ideológiai kérdésekkel találkozhatunk itt. Minden javaslat, vita, határozat és esemény érzékenyen érinti ezt a rovatot. Ha csak lehet, mi is aktívan bekapcsolódunk az ilyen vitákba előbb szóban, majd a lap hasábjain. Természetesen a bennünket érintő külpolitikai események is éles visszhangra találnak nálunk. Egészében véve olyan ez, mint valami politikai, mozgalmi magazin.

Tanulmányi rovat. A nevében benne van: az oktatási és tanulmányi ügyek minden olyan eseményét magába foglalja, amelyet a politikai rovatban leírtunk. Érdekes elemzések, vizsgálatok, következtetések, nem egyszer bírálatok látnak itt napvilágot.

A legszínesebb lenne a színes rovat, ha mindenkit annyira érdekelnének a színes dolgok, hogy készek lennének azok adására is, nem csak vételére. Röviden: ez a rovat hivatott színessé, érdekessé tenni a lapot. Portrék, érdekességek, élménybeszámolók, glossza k alkotják a rovat zömét.

Egyetemünk széles körű kultúréletének tükre a kultúrrovat. Mint jó tükörhöz illik, elsősorban azt adja, ami van. Ezen túlmenően könyvismertetések, filmkritikák, versek és egyéb rövid szépirodalmi alkotások, grafikák jelennek itt meg.

A sport- és humorrovatot, a fotózás és karikatúra rajzolás lehetőségét — úgy gondolom — nem kell különösképpen kommentálni.

Még egy éve sincs, hogy megszületett a hírrovat. Rövidebb hírekből, eseménynekről adunk itt tájékoztatást, főként egyetemi életünkkel kapcsolatban.

Ezek után bő választék áll rendelkezésetekre: ki hova szeretne bekapcsolódni. Középiskolai újságírói múlt nem akadály. Sőt! Interjú, riport, beszámoló, cikk, tudósítás, glossza, tárca, vers, próza, humor, karikatúra, fotó és minden egyéb, amit elbír az újság, otthonra talál itt.

Válasszatok! Jelentkezzetek a 381-ben!

Közgazdász szerkesztőség

Olaszországi változatok

Olaszországi utunk alatt sokáig a nyelv nem tudásának béklyóiba zárva jártuk a város utcáit. Csak azt láttuk, amit a szemünk érzékelt, csak azt hallottuk, amit szegényes szókincsünkkel vagy a szótár segítségével felfogtunk. Így a nagyvilág egymást gyorsan követő eseményei reagálásunk nélkül rohantak el mellettünk. Például csak az újságosbódék reklámpéldányaiból láthattuk a Nixon-Watergate ügy utolsó felvonását is. Egy valamit azonban majdnem a saját bőrünkön tapasztaltunk, egy olyan eseményt, amely itthon is, de a nemzetközi közvéleményben is élénk visszhangot keltett.

Az augusztus 4-i Róma—München között közlekedő szerelvényen történt újfasiszta merényletről van szó, amely a Bologna közelében történt hatalmas robbanás következtében 12 halálos áldozatot követelt. A mi szerelvényünknek, a Simplon-expressznek is ezen a pályán kellett volna Róma felé továbbhaladnia nem sokkal a merénylet időpontja után, de a pálya használhatatlansága miatt nagy kerülővel és 9 órás késéssel futottunk be a Termini pályaudvarra. A vonaton az emberek már tudtak a merényletről, a reggeli lapok is hozták a hírt, mégis azt kell mondani, meglepő egykedvűséggel reagált ez a heves temperamentumú nép a döbbenetes hírre. Minden indulattól mentesen tárgyalták az eseményeket, nem titkolt aggódással szemükben. Nem csoda, hisz a hasonló merényletek száma az elmúlt öt év folyamán elérte a 250-et. Mi a merénylőkről és halálesetekről pontos értesüléseket csak másnap kaptunk azokról a falragaszokról, röpiratokról, melyek elítélték a terrort és tiltakozó demonstrációkra hívták fel a lakosság figyelmét.

Számunkra így tette le névjegyét, a „Nyugat" elültetve bennünk azt az eddig sohasem érzett érzést, a félszet, amely minden utazásunkkor, de máshol is bennünk élt. „Mi lesz, ha legközelebb a mi vonatunkon robban a bomba?"

Hazafelé már az eredeti útvonalon jöttünk és átutaztunk azon a 18 km hosszú alagúton is, melynek végén a robbanás történt. A látottak alapján még elgondolni is rossz, mi történt volna, ha a bomba bent robban az alagút közepén, abban a levegőtlen, szuroksötét helyen, ahol a szűk hely fokozza a robbanás erejét, a levegőhiány, a pánik, a tűz, a szembe száguldó vonat jócskán megsokszorozza az áldozatok számát. A merénylők valószínűleg számoltak mindezzel, s csak a véletlennek köszönhető, hogy nem a feltehető elképzelés szerint alakultak az események.

S itt álljunk meg egy pillanatra, mert azt hiszem mindenki fejében előtolakszik egy kérdés; miért? Miért és kik ellen irányulnak ezek a merényletek? Egy biztos, azok ellen nem, akik meghaltak. Személyük közömbös. Hát akkor mindenki ellen? Ez utóbbi kérdésre nem lehet egyértelműen válaszolni, de közelebb kerülünk az igazsághoz, ha igent mondunk. Mert a magát Fekete Rendnek nevező újfasiszta szervezet a tömegekre gyakorolt gátlástalan terrorcselekedetekkel igyekszik félelmet, feszültséget kelteni és a zavarosban halászva valami változást kierőszakolni. Sajnos a jelenlegi olasz politika és gazdasági helyzet nagyon is segíti aknamunkájukat. Nem csoda, ha a világméretű felháborodás ellenére a terror tovább folytatódik, és a római rendőrség kénytelen volt a pályaudvarokat ismételten végigrazziázni a fenyegető üzenetek miatt.

Lassan 30 éve már, hogy sikerült megfékezni a fasizmust, és most néhány országban ismét egyre többször hallunk róla. A merénylet után letartóztatott 3 személy közül kettő alig húszéves. Mit tudnak ők Mussolini államáról, kik voltak akik beszervezték őket, miért csatlakoztak az újfasiszta szervezetekhez? Lehetne még sorolni a kérdéseket, mert a jelenlegi olasz állapotok magukban hordozzák őket. Hogyan lehetséges, hogy a kormány engedi és nem tesz semmit ezeknek az akcióknak a megfékezésére, és a kispolgár miért tűri ilyen behúzott nyakkal, hogy bármelyik pillanatban elbotoljon egy bomba gyújtózsinórjában. A választ talán csak az tudná megadni, aki az évek során átélte az Olaszországban lezajlott eseményeket. Mi is hiába próbálkoztunk a paradoxonnak — egyik oldalon hatalmas tüntetések, tiltakozó gyűlések, másik oldalon a szemtelen, közömbös arcokat idézve — megfejtésével. Egy biztos: Olaszországban sokan nem látják világosan, csak érzik, hogy az események rossz irányba haladnak. Ezért nem elég erős még a fellépés. Az utca embere előtt azonban már világos, hogy a „mit érdekelnek engem a mások gondjai... engem hagyjanak békén" elve ma már nem elég. Nem elég elítélni, hanem tettekkel kell megakadályozni, hogy a félelem ne legyen az ember kísérője sem az utcán, sem az otthonában, sem a tudatában.

Sebők János

Te is légy szemináriumvezető a Marxista Diákakadémián

A Marxista Diákakadémia idén is várja olyan diákok bekapcsolódását ennek a szakbizottságnak a munkájába, akik politikai gazdaságtanból vagy filozófiából szemináriumot szeretnének vezetni középiskolás csoportok részére.

Elsősorban azok jelentkezését várjuk, akik élményszerűen tudnak politikai gazdaságtani, illetve filozófiai ismereteket középiskolás diákok részére nyújtani, a világban zajló főbb folyamatok lényegét értik valamint az aktuális kül- és belpolitikai kérdésekben jártasak. Már elsősök is jelentkezhetnek!

Jelentkezés: október 1-ig a 383. szobában, az MDA asztalán levő füzetben. Részletesebb felvilágosítást Varsádi Zsuzsa III. évf. pénzügypol., vagy Kádek István IV. évf. tanár „A" szakos hallgatónál.

★

A magyar és a román egyetemek közötti kapcsolatfelvétel első lépésének tekinthető az az egyhetes erdélyi látogatás, melyen kollégiumaink diákbizottsági tagjai vettek részt az év elején. Az út első állomásán a Kolozsvári Bábes Bolyai Egyetem Közgazdaságtudományi Karának prodékánja, dr. Cseke Vilmos egyetemi tanár fogadta a csoport vezetőit és elbeszélgetett velük az egyetemek közötti kapcsolatok lehetőségeiről.

Bemutató és szolidaritás

Még alig ért véget 11-én az elsősök beiratkozása az I-esben, amikor a II-es előadóban megkezdődött a kultúrosztály bemutatkozó műsora. A chilei szomorú események hangulata töltötte be a teret, néhány gitáros, jó hangú fiatal politikai és mozgalmi indulókat, dalokat énekelt. Ez volt a kezdet. Aztán néhány perces bevezető után az énekkar kezdte az estet. Alig négy mű került előadásra, mégis megragadta a jelenlevőket. Madrigál, népdalfeldolgozás, táncdal és egy különös produkció alkotta a műsort. Gabriel afrikai hallgatónk egy kongói népdalt adott elő az énekkar kíséretében. Kirobbanó siker, lelkes taps fogadta, amelyre az irodalmi színpad műsora tette fel a koronát. Lázár Ervin Bikfic-bukfenc-bukferenc című írásának feldolgozását adták elő — sikerrel. A taps viszont elmaradt. Az történt ugyanis, hogy a végén, illetve a vége előtt néhány perccel felállították a közönséget és egyperces néma csend után megpendültek a húrok. Teljes egészében fellángolt a hangulat, felszínre tört a mindenkiben lapuló tiltakozás a junta ellen. Nagyszerű volt. Az estet a tánckar műsora zárta.

Úgy tűnt, a minden évben szervezkedő kultúrosztály végre valóban bemutatkozott az elsősök előtt. Egyetlen probléma volt csak: Ugyanebben az időpontban más program is folyt, ami sok elsőst elvont, megfosztott ettől a valóban szép estétől.

—bos—

A kultúrosztály műsort adott szeptember 11-én az elsőéves hallgatók részére, ahol felhívták a figyelmet egyetemünk különböző művészeti csoportjaiba (képzőművész, énektánckar) való jelentkezési lehetőségekre. Sajnos, a szervezési nehézségek miatt az elsősök alig egyharmada jelent meg, így a felhívás csak nagyon kevesekhez jutott el. Még egyszer felhívjuk a figyelmet: aki kedvet érez ezekhez a tevékenységekhez, adja le jelentkezését a kultúrosztályon, minden érdeklődőt várunk.

★

Egyetemünk énekkara megtisztelő meghívást kapott a Zeneakadémiára, ahol okt. 20-án este fél nyolckor Bárdos Lajos születésének 75. évfordulójára rendeznek ünnepséget.

★

Jó hangulatot és kellemes estét biztosított a résztvevőknek a táncház első rendezvénye szeptember 22-én a Kinizsi Klubban. Mint ismeretes, a programban népdaléneklés és népitánc-tanulás szerepelt, és ebben a félévben még öt alkalommal kívánnak hasonló estéket rendezni.

VISSZAPILLANTÁS

Kultúrtábor, 1974, Tajó

Tavaly Lakitelek, most Tajó. Akik valami úton-módon a kultúrosztályhoz tartoznak, talán máris legendákat tudnának mesélni a tajói táborról, amely még alig (augusztus 31-én) ért véget. A nagy élmények, a stoppos és gyalogos kirándulások Kiskun városaiba, Halasra, Majsára és Félegyházára, az akadályverseny és az egész hangulat mintegy utolsó felvétele a nyári forgatagnak. A sok vidámság és könnyű „vikend" mögött azonban ott van valami, ami már az őszt, a nagy betakarítást jelzi, a munka.

Dolgos, szorgalmas egy hét volt ez. A kultúrális munka minden aktivistája felkészült az „évad" megnyitására. A hatnapos, napi határás felkészülési időszak nem mindennapi feladat elé állította a résztvevőket. Koncentrált, szellemi és idegmunka, éneklés, ritmusgyakorlatok, programkészítés, viták, vázlatok és néhány semmittevő (akikből azért mindig mindenhol akad néhány) ez jellemezte a délelőttöket. Mindenki úgy jött ide, hogy végre itt a lehetőség. Hogy mire? A szakmai alapozásra és közösséggé formálódásra. A kultúrosztály és az egyetem elvárása igen komoly és nagy volt: olyan felkészülés, amely áthidalja a nyári „állást" és visszakapcsol a folyamatos aktív tevékenységbe. Egyszóval: bemelegítés. A résztvevők érezték a jelentőségét és súlyát e szakmai programnak, de talán még elevenebb volt a vágy és törekvés mindenkivel jól összejönni, kialakítani vagy éppen újjáalakítani a csoport hangulatot közösségi szellemet. Alkalmassá tenni a társaságot a közös „jó bulikra". A kérdés tehát az, mennyire felelt meg a tábor ezeknek az elvárásoknak.

Az első komoly feladat —, hogy látszatja is legyen a dolognak — a szeptember 11-én megtörtént bemutatkozóra való felkészülés volt. Az első nyilvános próbát kiállta a tábor. Az énekkar irodalmi színpad és tánckar tett valamit az asztalra. A következő próba már nehezebb lesz: ünnepi műsor november 7-re, utána pedig a többi. Énekkarunk a Zeneakadémián fog énekelni a Bárdos Lajos emlékműsorban. Irodalmi Színpadunk Juhász Ferenc, Az éjszaka képei című művét dolgozza fel. Ennek próbái már a táborban kezdődtek, s minden bizonnyal még ősszel bemutatásra kerül. Képzőművészeink is gazdag eredménnyel tértek haza. Népitáncosainknak megkezdődött újra az előadássorozat, jó előkészítő volt a tábor. Annál nehezebb viszont — első megközelítésre — arra válaszolni, hogy mit csináltak a klubosok és a közönségszervezők. Nekik is volt dolguk! Egyéves program körvonalait kellett összeállítaniuk, megvitatni — tervezni és végül részletesen — amennyire lehetett — kidolgozni. A rendezőgárdisták fő feladata a táborrend kialakítása, megtartása volt. Összességében tehát nagyon eredményes, sikeres hét volt, nem telt el feleslegesen, és hiába.

A másik szempont a közösség. Az énekkar az elmúlt évben igen komoly problémája volt ez, sokak panaszkodtak. Most a titkár (Kiss István) meglátása szerint megoldódott a probléma, összerázódott a „banda". Meg is fiatalodtak. Irodalmi Színpadunknak talán ez volt az első ilyen táborozás mondhatni — nagy sikerrel, közös élményeik még sokáig napirenden lesznek a próbákon. A tánckar kollektívájában már nem sok újat tudott a tábor produkálni. Egy kialakult zárt közösségről van szó, amely úgy ahogy van a maga erényeivel és hibáival jelentős tényezője egyetemünk kultúréletének. A többi csoportnál szinte a közösség volt a döntő összefogó erő, nem a közös munka. A képzőművészkör egyéni produkciók számszerű együttese többi szintén inkább közösségi, mint szakmai.

Hogy egy nagy táborszintű közösség kialakult-e, nem tudom. Nem is lehet reálisan lemérni, de azt hiszem ezen még mindig sok javítani való van. Bizonyos találkozások voltak, de nem sok maradt meg belőlük. Talán jövőre azt is sikerül megoldani.

A tábor véget ért, a munka nem. Próbák és újabb próbák lelkiismeretes kitartó munkája képes megőrizni azt, amit egy-egy tábor egy-egy találkozás nyújt. Csak így lesz egy ilyen közösségnek múltja, jelene és jövője.

Dobos Péter

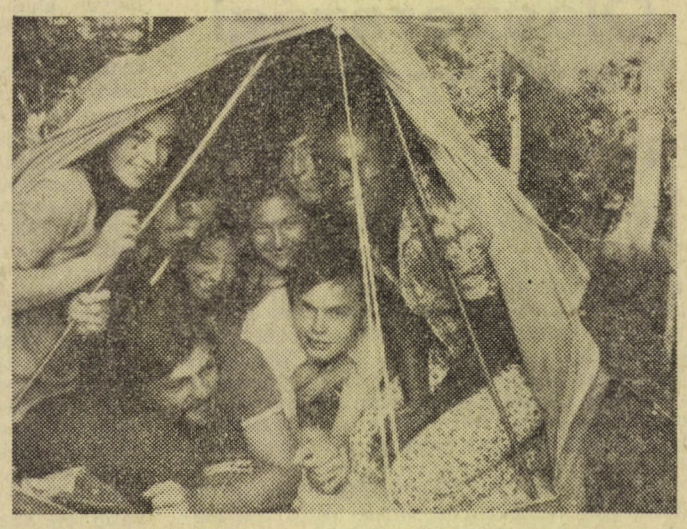

Disszidensek

Van egy tréfás mondás, miszerint Soroksár a világ közepe. Ez tévedés, mert a világ közepe Kispesten van, egy kétemeletes bérházban. Itt bizony, a mi házunkban, mely olyan nagy egyéniséget adott a világnak, mint a 202 centis B. Zsiga, s amelynek képe oly gyakran bukkan elő mostanában néhány exlakója emlékeiben földünk különböző pontjain. Volt egy szép, tágas udvarunk. Hogy ez milyen kincset jelentett nekünk, házbeli gyerekeknek, azt csak ma tudom felfogni igazán, mikor az újonnan épített garázsoktól megfogyatkozott tenyérnyi területen csetlő-botló apróságokat nézem. Az udvar emlékeinkben azonban tágasnak marad, mint ahogy már csak emlékeinkben vagyunk együtt mi, akik egykor benépesítettük. Mert gyermekkorunk szimbóluma, házi olimpiánk, rablós-csendőreink, kisebb-nagyobb bunyóink színtere velünk együtt fogyott el. Mintha Z. Johannesburgba, T. New Yorkba, J. Zürichbe vitte volna a maga részét. A mi udvarunkból.

Miért van az, hogy sokan egy kézlegyintéssel el tudják intézni azt, ha egy honfitársuk disszidál (és ez a legyintés nem is annak szól, aki elment)? Ha pedig még hozzá is fűznek valamit, azt legtöbbször így kezdik: „Nézd, én meg tudom érteni."

Miért csinálnak tévéseink Kék fény mellékletet a capuai lágerben?

A fenti kérdések azért adnak okot töprengésre, mert úgy érzem, a disszidensprobléma valahogy nincs a köztudatban — és nemcsak ott — a helyére téve. Természetesen és azonnal vissza lehet kérdezni. Létezik-e egyáltalán disszidensprobléma? Véleményem szerint igen. Még akkor is, ha évente százalékban ugyan ki sem fejezhető számban hagyják el ily módon az országot, s ezzel önmagukkal lopva meg a társadalmat. De létezik főként azért, mert ezzel a tettükkel elhagyott környezetükre demoralizáló hatást fejtenek ki. Ez pedig cselekedetük helytelen megítélésében, a disszidálás tényéből a társadalom közérzetére vonatkozó helytelen következtetésekben nyilvánul meg. A probléma vetülete tehát kettős: meg kell keresni a disszidálások indítékait, és meg kell találni e jelenség helyes értékelésének kiindulópontját.

A válaszok keresésénél kicsit a múltba kell visszamenni, mert míg a szocialista Magyarországon a disszidálás — 1956 őszét nem számítva — pusztán esetleges, addig a kivándorlás a múlt rendszerben tömeges jellegű volt. A tömeges kivándorlás jellemzője volt a 45 előtti Magyarországnak. A kivándorlás jogilag szabad volt, a hatalom birtokosai nem bánták, hogy megszabadultak a politikai uralmukat veszélyeztető, de méreteit tekintve gazdasági érdekeiket még nem sértő potenciális forradalmi tömegektől. Azzal, hogy azokat, akik a múlt rendszerben hagyták el az országot, kivándorlóknak, és azokat, akik már a háború után, disszidenseknek nevezzük, nem a szavakkal játszunk. Ezzel is érzékeltetni kell azt a különbséget, amely cselekedetük megítélésében is meg kell hogy mutatkozzon. A különbségtétel alapja pedig az, hogy Magyarországon, szocializmust építő társadalmunkban megváltozott az egyén és a társadalom viszonya a korábbihoz képest. A társadalom felelősséget és áldozatokat vállal az egyénért, de ugyanakkor kizárja azokat az utakat és lehetőségeket, amelyek az egyén boldogulásához a társadalmi érdekek megsértésén keresztül vezetnek. Az egyén és a társadalom kapcsolatában kialakult pozitív változás — ami csak szocialista viszonyok között jöhet létre, és ezeknek a sajátja — tükröződik a szocialista állam jogrendszerében, az állam és az állampolgár viszonyának meghatározásában is. Törvényeink tiltják a disszidálást, a visszatérés megtagadása és a tiltott határátlépés büntetendő cselekmény. E törvényekben az fejeződik ki, hogy államunk igényt tart minden állampolgárára, és mind morálisan, mind jogilag elítéli azokat, akik önkényesen elhagyják hazájukat. Hallani olyan véleményeket, amelyek szerint a kivándorlási kérelmek jóváhagyását nem kellene feltételekhez kötni. Ezzel az ország megszabadulna sok elégedetlenkedő, a szocialista életmódot megtagadó, a rendszer mártírjának szerepében tetszelgő, ily módon a társadalmi közérzetet fertőző elemtől. Ugyanezek megértik a disszidenseket, mondván: a társadalom teremt bizonyos életkörülményeket, melyeket az egyén nem köteles elfogadni. és melyeken a társadalom nem köteles változtatni. Az ellentmondás feloldása: az egyén új hazát keres magának. Ki hibáztatható ezért?

Az egyén és a társadalom viszonyára jellemző az, hogy a társadalom a rugalmatlanabb, és ez a tény az egyéntől egy konstruktív alkalmazkodást — ami semmi esetre sem lehet megalkuvás — kíván meg. Az állampolgár. akár tudatában van, akár nincs, bizonyos tekintetben „t u l a j d o n a" az államnak, és ha diszszidál, megfosztja a társadalmat egy dolgozó tagjától, akibe ez a közösség sok pénzt és energiát fektetett bele.

Társadalmunk fejlődésében a szocializmus társadalmi és gazdasági törvényszerűségei uralkodnak, de mint az ilyen jellegű törvények, tendenciaszerűen érvényesülnek. Így nem kizárt, hogy a fejlődést sok esetben nem kívánatos jelenségek kísérik. Mindez két dolog vonatkozásában merülhetett fel. Az egyik: Az ember sohasem kerül a társadalom egészével kapcsolatba, ezt a kapcsolatot azok a közösségek (család, lakóhely, iskola, munkahely) közvetítik számára, melyeknek élete során, többnyire spontán módon, tagja lesz. (A tömegkommunikáció méreteinek növekedésével lehetővé válik, hogy az ember az egész társadalomról képet nyerjen, és képes legyen társadalmi méretekben gondolkodni. De legtöbbször a társadalom állapotáról alkotott véleményében közvetlen környezetében szerzett tapasztalatai kapnak nagyobb súlyt. Ha a kétféle forrásból származó kép az egyén tudatában nem fedi egymást, akkor valahol baj van. Vagy a környezetben, vagy a kommunikációban, vagy az egyén fejében.) A kisebb-nagyobb közösségek, mint a társadalmi struktúra részei, természetesen magukon viselik a társadalom egészére jellemző jegyeket, de ugyanakkor némi önállósággal is rendelkeznek. Ez megnyilvánulhat abban is, hogy működhetnek jól vagy rosszul, függetlenül attól, hogy a társadalom progresszív vagy represszív. Az ilyen közösségek, aszerint, hogy hogyan működnek és hogy valójában közösségek-e, vagy csak gyülekezetek, vonzó vagy taszító hatást fejthetnek ki tagjaikra. Az utóbbi esetben, az egyén mentalitásától (és a helyzet súlyosságától) függ, hogyan reagál erre. Kiválik-e a közösségből, vagy vállalja a harcot a visszásságok megszüntetéséért. Az első megoldást választó ember számára, aki. tegyük fel. kedvezőtlen tapasztalatait az egész társadalom állapotára általánosítja, a diszszidálás adott esetben alternatívaként jelentkezhet. A másik dolog, hogy Magyarországon még mindig sok olyan ember él, akire nagy vonzerőt gyakorol a Nyugat és a nyugati életforma. A termelőerők eltérő fejlettségi állapota következtében a fejlett tőkésállamokban a tömegek életszínvonala magasabb, mint a szocialista országokban. A tőkés manipuláció a lakosság fogyasztóképességét még mesterséges eszközökkel is bővíteni igyekszik. Olyan légkör kialakítására törekszik, amelyben a birtoklási vágy kielégítése állandóan ismétlődő kényszer. Így az anyagi javak gyűjtögetése közben elsiklik az élet igazi tartalma — minden a fogyasztás —, a cél eszközzé degradálódik. Akik ezt az életformát nálunk kritikátlanul elfogadják és eszményítik, szintén olyan emberek, akik a boldogságot csak az elérhető anyagi javakban látják. Számukra a lenni és birtokolni igék értelme azonos, jelszavuk: az vagyok, amim van. Ők ennél magasabb eszményeket nem is igen ismernek, a gyors meggazdagodás vágyától fűtve könnyen le is tudnak mondani hazájukról.

A disszidálás indítékait keresve, a csalódottság és az érvényesülés módjának fent leírt felfogása gyakran kiegészülhet egy harmadik tényezővel, bár ez inkább csak katalizátorként jelentkezhet. Arra gondolok, hogy valaki könnyebben vállalkozik a disszidálásra abban az esetben, ha erre közvetlen környezetében volt már példa. Egyrészt azért, mert egy kint élő rokon vagy ismerős könnyíthet az újrakezdés és a beilleszkedés nehézségein, másrészt „a megoldás tálcán kínálkozik". Természetesen minden disszidens esetében szerepet játszhatnak egészen specifikus okok is — különösen fiataloknál a kalandvágy —, de ezek éppen esetlegességük miatt nem általánosíthatók.

Okokat írtam, de ezek az okok csak kevés embernél okoznak szakítást hazájukkal. Problémája mindenkinek van, az ember szinte nap mint nap. valamilyen okból, kisebb-nagyobb ellentmondásba kerül környezetével. De nagyon is jellemzője az embernek, hogy ilyen esetekben milyen megoldást, milyen eszközöket választ problémája megszüntetésére. Föl tudja-e mérni valós helyzetét és a probléma súlyát; képes-e olyan döntésre, mely leginkább szolgálja saját és környezete érdekeit? Egyáltalán ilyen megoldásra törekszik-e? Nem kerül-e vélt érdekek csapdájába? Aki a disszidálást választja, az rosszul döntött. Feltételezhető ugyan, hogy megtalálja számításait, lesz jó állása, szép lakása, kocsija, elektromos fűnyírója. De az a lakás valahogy sohasem lesz igazi otthona, és kocsijával sem járhatja mindig azokat az utakat, melyeket leginkább szeretne. Mert miután sok mindent megszerzett magának, rájön, hogy ezek valós értékét bizony túlbecsülte. Ekkor kezd érdeklődése ismét Magyarország felé fordulni, szeretne már hazalátogatni, és ebben a stádiumban kezdi lépten-nyomon hangoztatni, hogy „bár a sors elszakította szeretett hazájától, azért ő megmaradt magyarnak". Szomorú igazság, de hazáját ő onnan már csak rosszul szeretheti.

Korántsem szeretném eltúlozni a disszidenskérdés jelentőségét, tudom, társadalmunknak súlyosabb problémákkal is szembe kell néznie. Hogy mégis ezt választottam cikkem témájául, annak a bevezetőben leírt történet volt közvetlen indítója. Ami mindezen túlmenően foglalkoztat, az az, hogy vajon milyen „hazafias" érzések élnek azokban, akik felteszik maguknak a menjek, ne menjek kérdést, és milyen súlyt kap mérlegelésükben a haza.

Montesquieu-től egyszer megkérdezték: büszke-e arra, hogy francia? Ő erre így válaszolt: Elsősorban ember vagyok, s csak véletlenül francia.

Valóban véletlen, hogy mely nemzet földjén látja meg valaki a napvilágot, s önmagában a nemzetisége még senkit sem emelt a halhatatlanok sorába. De az egyén személyiségének kialakulását nem kis mértékben befolyásolja, hogy mely nemzet kultúráján nevelkedett, s később az egyén megítéltetése szempontjából sem közömbös, hogy ez a kultúra mennyire él benne tovább, és mennyivel gyarapodik általa. Mesterházy Lajosnak találó észrevétele, hogy az emberek hazájukhoz való viszonyukat szeretik anya és gyermek kapcsolatához hasonlítani. de ezt meglehetősen egyoldalúan értelmezik, mert mindig ők szeretnének a kisdedek lenni. Hazáját az embernek nemcsak mint anyját, de mint gyermekét is szeretnie kell — mondja. S számomra ez nyilván annyit jelent, ha itt kapok, adnom is itt kell!

Akik elmentek, azoknak ez a morális egyenlet már negyedik dimenzió, és tapsot egyszerűbb számtanpélda megoldásával csalnak ki az itthonhagyottakból. Mert pénzben könnyű azt kiszámolni, hol, mennyit kapok, s a többért hány száz kilométerre kell arrébb utaznom.

Hát mi is materialisták vagyunk. De azzal a különbséggel, hogy nekünk eszményeink és eszményképeink is vannak. És közéjük sehogy sem illik a kozmopolitizmus.

Bánki András

FILMKLUB

Parázs hangulat fogadott a kultúrosztályon, épp jövetelem céljáról: a filmklubról folyt a vita. Mint minden évben, ismét anyagi, technikai problémák merültek fel, ezek megoldatlansága pedig korlátozza a vetíthető filmek körét is.

— Sem magyar, sem szinkronizált filmet (és a szovjet filmek nagyrészt szinkronizáltak) nem tűzhettünk műsorra, ha el akarjuk kerülni a rossz hang- és képminőség miatt a klubtagok tavalyihoz hasonló csoportos kivonulását, ha azt akarjuk, ne csak kifelé legyen neve klubunknak, hanem valóban művészi élményt nyújtson tagságának. És itt a technikai felszereltség ügye már politikai kérdéssé válik. — nyilatkozta Rátky György, a filmklub vezetője.

A fentiekről és a pontos programról közvetlenül lapzárta előtt kérdeztem, amikoris még nem született meg a végleges döntés: egy vagy két programmal jelentkezünk-e az idén. Szomorú, hogy az i-re a pontot itt is a dolog anyagi vetülete teszi: rentábilis-e a két program? Egyelőre tehát csak a tervekről beszélhetünk: bízva abban, hogy a döntés nekünk kedvez. Tehát milyen filmeket is várhatunk a sorozatokban?

— Indításnak először is bérleti programon kívül egy-egy előadást tervezünk, melyeket bérlet nélkül, jeggyel lehet megtekinteni. Ezek (nem végleges) időpontja: okt. 7. illetve okt. 10. A vetítendő filmek: Adalen 31 (rendezte Bo Widerberg)) illetve a Ha... c. Lindsay Anderson film.

Az egyes számú sorozat filmjei hétfői napokon kerülnek vetítésre (kezdés okt. 14.) a második programot csütörtökre tervezzük, elegendő számu jelentkező esetén (okt. 17-i kezdéssel). Mindkét sorozat 10—10 film bemutatását jelenti, a bérletek ára 32.— Ft lesz, ezeket a közönségszervezésen részletre is megválthatjátok. A hétfői programba a következő filmek vetítését tervezzük (a sorrend nem végleges): Claude Autant—Lara: A test ördöge (fr. 1947.), René Clement: Tiltott játékok (fr. 1952.), Arne Mattson: Egy nyáron át táncolt (svéd, 1951.), Roger Vadim: Veszedelmes viszonyok (fr. 1959.), Claude Lelouche: Meghalni a szerelemért (fr. 1970), Andrej Tarkovs kij: Iván gyermekkora (szovjet, 1968.), Volker Schöndorff: Az ifjú Törless (német, 1966.), Vera Chytilova: Százszorszépek (csehszlovák 1967.), Antonioni: Zabriskie point (amerikai, 1971.), tizedikenn pedig egy új dán film, az „Egy teenager naplója" vetítését tervezzük. Az esetleges változások miatt néhány pótfilmet is megjelöltünk, melyek a következők lennének: Luchino Visconti: Rocco és fivérei, Francois Truffaut: Lopott csókok (játszási engedélye az évben lejár), valamint Claude Chabrol: Unokafivérek.

A kettes számú sorozatba tervezett filmek: Kaneto Shindo: A kopár sziget (japán, 1960.), Gustáv Macnaty: Extázis (cseh-amerikai, 1932.). Az utóbbi filmnek külön érdekessége, hogy filmvásznon itt szerepelt először meztelen színész. A további filmek: Spencer Tracy főszereplésével „Az öreg halász és a tenger" (amerikai, 1962.), tervezzük továbbá egy premier előtti Chaplin vagy Buster Keaton film bemutatását, és Purisa Gyorgyevicstől az „Árkon-bokron át-ot (jugoszláv, 1971.). Bemutatásra kerülnek még: Szergej Eizenstein: Egy évezred Mexikóban (szovjet, 1932.) Jean Renoir: A nagy ábránd (fr. 1938.), Roberto Rosselini: Róma, Nyílt város (olasz, 1945.), Mihail Romm: A hétköznapi fasizmus (szovjet 1965.), és Gilo Pontecorvo: Az algíri csata (olasz, 1966.). A csütörtöki program pótfilmjei: A félelem bére, Drága John és az Egy szelíd asszony.

Lapzártakor érkezett a döntés híre: a kultúrosztály mindkét programot meghirdeti. Lehet választani!

M. P.

Egyetemi Tanács előtt

Az 1974–75-ös munkaterv Tanszéki érdekképviseleti rendszer

A szeptember 18-án sorra került egyetemi tanácsülésen dr. Berend T. Iván rektor bejelentette Hetényi István (OT államtitkár), címzetes egyetemi tanári, Nagy Rudolf (Főv Tanács VB Közlekedési Főig. oszt. vez.), Báger Gusztáv (OT Terv. Gazd. Int. oszt. vez.) és Mandel Miklós (Gazd. Pol. Kut. Csop. tud. tanácsadó) címzetes egyetemi docensi kinevezését.

A tanácsülés ezután napirendre tűzte az egyetem 1974—75. tanévi munkatervjavaslatának megvitatását.

A munkatervjavaslat felidézi az egyetemi tanács 1973. december 17—18-i ülésén megtárgyalt és elfogadott oktatási rendünk korrekcióira vonatkozó előterjesztést: a középiskolából való átmenet fokozatosságának biztosítását az első évfolyamon, a koncentrált oktatásra, a szakmai gyakorlatok rendjére, a szakszemináriumokra és a komplex államvizsgára vonatkozóan. A határozatokat az 1974—75-ös tanévben egyetemünk érvényesítette, maradéktalan megvalósításához egyetemünk minden érdekelt dolgozójának közreműködése szükséges. A munkatervjavaslat hivatkozik az 1974. április 1-én elfogadott egyetemünk fejlesztési irányelveire és intézkedési tervére a KB oktatáspolitikai határozatának végrehajtására, melyek döntően megszabják az új tanév feladatait. Ennek megfelelően a fő feladat képzésünk további tartalmi korszerűsítése, mert ez az alapvető feltétele oktatásunk egyetemi jellegének, erősítésének éppen úgy, mint a tanulmányi és munkafegyelem további javításának.

A munkatervjavaslat részletesen ismerteti az oktató-nevelő és tudományos munkával kapcsolatos feladatokat:

— Változatlanul nagy figyelmet kell fordítani továbbra is az egyetemi foglalkozások színvonalára, a fegyelmezett munkára. Biztosítani kell, hogy az előadásokat a legjobban felkészült oktatók tartsák. A gyakorlati szemináriumi foglalkozások során szigorúan meg kell követelni az aktív hallgatói részvételt. Az oktatási munka folyamatos ellenőrzéséről a tanszékvezetők és a dékánok kötelesek gondoskodni, és arról a rektori tanácsnak beszámolni. Feladatul tűzi az egyetemi tanács munkatervjavaslata a tananyagellátás felmérését, az elmúlt tanév második félévi vizsgaeredményeinek értékelését, valamint a tanszéki munkaközösségek működési rendszerének kidolgozását. Az egyetemi tanács elemző értékelést kíván készíteni a számítógépes döntési játékok oktatási felhasználásáról, a felvételik és az egyetemi vizsgaeredmények összefüggéseiről, valamint folytatni kívánja a tananyag-felülvizsgálatokat, értékeléseket. Terv szerint figyelemmel kíséri az egyetemen folyó kutatásokat és azoknak az oktatásfejlesztési igénnyel való összhangját.

Képzési rendszerünk továbbfejlesztése érdekében az egyetem fejlesztési irányelveinek megfelelően átfogó elemzést kell készíteni a közgazdasági felsőoktatás jelenlegi szerkezetéről, ezen belül az egyetemi képzés helyzetéről, a levonható oktatáspolitikai konzekvenciákról.

Meg kell vizsgálni és ki kell dolgozni a továbbfejlesztésre vonatkozólag a szak-, szakágazati képzést, a tanárképzést és a közgazdasági továbbképzést. A tanév során foglalkozni kíván az egyetemi tanács a káderfejlesztési és az anyagi-műszaki fejlesztési tervvel. Előkészíti az egyetemi oktatás kerettantervét és az 1975/76. tanévi operatív tantervet, valamint a következő tanévben esedékes fejlesztési koncepció kimunkálását az esti-levelező oktatásról.

A vita lezárása után az előterjesztett munkatervjavaslatot az egyetemi tanács tagjai egyetértve elfogadták.

Második napirendi pontként tárgyalta meg a tatánccsülés a hallgatók tanszéki képviseleti rendszerének bevezetését egyetemünkön.

Élénk vitát váltott ki a KISZ-vb-titkár által beterjesztett anyag, mely végeredményben az egyetemi demokratizmus továbbfejlesztésére irányul, a demokratizmus kiszélesítését tűzi célul a tanszékek felé. A hallgatók tanszéki képviseleti rendszerének lényege az, hogy az egyetem különböző tanácskozó testületeiben a bonyolult munkafolyamat során az egyszemélyi vezető (tanszékvezető) meghallgassa a képviselők véleményét mielőtt döntéseit meghozná. Ott, ahol korábban jó kapcsolat volt a tanszék és a KISZ között ez az új érdekképviseleti forma fölöslegesnek tűnik — jegyezték meg néhányan. A jó kapcsolat azonban nem volt általános egyetemünkön. Éppen ezért szükség van arra, hogy a hallgatói képviselők a megalapozott problémákat összegyűjtve találják a tanszéki testület elé és a jól szervezett visszacsatolási rendszerben a tanszéki döntésekről időben tájékoztatassák a hallgatókat.

Az egyetemi tanács a vita lezárása után

megszavazta a hallgatói képviseleti rendszer kísérleti bevezetését a tanszékeken kétéves időtartamra, mely után megfelelő tapasztalatok birtokában véglegesen döntenek a témában.

Ezután személyi változások bejelentésére került sor, Dr. Solymár Károly a kereskedelmi kar dékánja bejelentette, hogy miután Halász József egyetemünktől eltávozott, a nemzetközi kapcsolatok tanszékvezetőjévé a kereskedelmi kari tanács dr. Kreskay Ferenc docenset javasolja megválasztani ötéves időtartamra. Az egyetemi tanács titkos szavazással megerősítette a kereskedelmi kar javaslatát dr. Kreskay Ferencnek a nemzetközi kapcsolatok tanszékének vezetőjévé történő kinevezését. Ugyancsak ezen a tanácsülésen választották meg az estilevelező hallgatók egyetemi tanácstagját Pintér Lászlóné kereskedelmi kari esti tagozatos személyében.

A tanács utolsó napirendi pontjaként tárgyalták meg a Közgazdasági Továbbképző Intézet Szervezeti és Működési Szabályzatát.

A SMARAGD SZIGET ÓRIÁSA NEM BÉKÜL

2. Elnézést kérünk: motozunk!

Belfast, kevés történelmi nevezetességgel rendelkező ipari centrumként — mely azonban a világ egyik legnagyobb hajóépítő dokkjával dicsekedhet, ahol *egykor a tragikus sorsú Titanic is készült — sosem volt számottevő turistaközpont. Ami látványosságban most a kontinensről érkezett idegennek része lehet, az sajnos szinte kivétel nélkül az elmúlt 5 év hol elcsendesedő, hol újra fellángoló polgárháborúja nyomán vált szomorú érdekességgé.*

Annak a harcnak a nyomán, mely elkeseredett, de egyre inkább eltorzuló, célt tévesztő folytatása *a brit gyarmatosításban és az ír sziget fél évszázados kettéosztottságában gyökerező, vallási köntösbe bújt hagyományos angol—ír ellentétnek.* Abban az országban, melynek *összlakossága kevesebb, mint Budapesté*, a politikai és egyházi csoportosulásoknak, s ezek illegális vagy féllegális fegyveres osztagainak a szélsőjobbtól a szélsőbalig terjedően olyan rendkívül nagy száma tekinti magát a nemzet hivatott képviselőjének, hogy az így kialakult politikai képlet még a helybeliek előtt is csaknem áttekinthetetlen. Bár az *500 ezres katolikus kisebbség* szervezeteinek zöme az Írország egyesítésének jelszavát zászlajára tűző *Ír Köztársasági Hadsereg (IRA) köré tömörül*, mint ahogy *a független Ulsterért* síkra szálló, *vagy a jelenlegi státusz fenntartását hirdető protestáns csoportok centruma az Ulster Védelmi Egyesület (UDA)*, ez korántsem jelenti, hogy a két táboron belül az egyes szárnyak között ne lennének rendkívül mély — a társadalmi berendezkedésre vonatkozó — ellentétek.

A zűrzavar tovább fokozza, a polarizálódást, s ezáltal az álláspontok kikristályosodását pedig lassítja az, hogy *katolikus vallása ellenére, a kisebbség egy részét nem lelkesíti az Ír Köztársasághoz való csatlakozás* gondolata, ugyanakkor *számos protestáns* — például a kistulajdonosok — *szívesen megszabadulna az angol ipar nyomasztó konkurrenciájától.*

A belső társadalmi erők ilyen szétaprózódása és az angol kormány tehetetlensége szította és szítja ma is azt a kilátástalan huzavonát, amely fél évtizede meghatározza az életet Belfastban. A belfasti utcán járva-kelve — melyek legtöbbje a tipikusan angol, lakályos, vöröstéglás-fehér ablakkeretes, rézkilincses, üvegezett teraszos György-stílusú családi házak és jellegtelen lapostetejű, alacsony, elpiszkolódott-elhanyagolt épületek keveredett sora — *már magam sem ütköztem meg a 100—200 méterenként a falat támasztó, kerítés tövében guggoló, géppisztolyát szorongató, terepszínű angol katonákon* (némelyikük olyan gyerekképű, hogy biztosra vettem: *18 éves sincs még, s mint később megtudtam, nem tévedtem, Nagy-Britanniában 16 év a hadsereg alsó korhatára).* Ők pillanatnyilag Észak-Írországban Westminster hatalmának megtestesítői, s eképp *az IRA első számú célpontjai, s áldozatai.* Hasonlóan *megszokott látvány — ritkán bukkantam foghíj nélküli utcára* — a világháborús filmekre emlékeztető *felrobbantott, leomlott homlokzatú, vagy oldalfal nélkül ijesztően tátongó lakóház, egykori irodaépület, lehullott vakolatú, kitört üvegű, s azóta is kartonpapír-ablakú szomszédaival.* Különösen hányatott sorsa volt a belfasti lokálpatrióták büszkeségének, a hatalmas, modern Európa Hotelnak, melynek több, mint tízszeri beüvegezése csillagászati összeget emésztett fel.

Bár a rendfenntartásért felelős *brit hadsereg és a rendőrség látszólag számos intézkedést vezetett* be a bombakészítők leleplezésére és a terrorakciók megelőzésére, Belfast jelenlegi lehangoló képe azt mutatja, hogy *ezek nem túl hatékonyak.* Hiába állítják le a biztonsági szervek rajtaütésszerűen az autóforgalmat úton-útfélen, hogy *egyenként kutassák át a kocsikat robbanószerkezetek, fegyverek után,* hiába zárták le már két éve a belvárost ahol a középületek, állami hivatalok többsége található, a gépkocsiforgalom elől, *a város különböző pontjain így is számtalanszor akadnak a rendőrök gazdátlan, napok óta elhagyottan álló — rendszerint lopott — autóra, melyről feltételezhető, hogy terroristák által elrejtett bombát tartalmaz.* Az ilyen kocsik sorsa megpecsételődött: váratlan robbanás megelőzése végett *a rendőrség maga robbantja fel.* Megesik, hogy a kapitányságra előzőleg *névtelen telefonáló bejelenti egy-egy tervezett robbantás helyét és időpontját.* Ez esetben *a rendőrség* mindössze annyit tesz, hogy *kiüríti, a kocsi körüli épületeket, utcákat, hogy emberéletben lehetőleg ne essen kár, majd a bámészkodó tömeg gyűrűjében türelemmel kivárja, hogy a jármű a levegőbe röpüljön.* Szerencsés esetben a környező házak nagyjából épségben maradnak, s a lehullott vakolat, üvegcsepek és autómaradványok összesöprése után mindenki mehet a dolgára. *A tettesek felderítése a rendőrség jelenlegi erőtlen magatartása mellett reménytelen.* Egy ilyen, végül is enyhe következményekkel járó detonáció eredményeképpen — melynek légnyomása azonban kishíján lesöpört a székről, s az irathegyeket az íróasztalról nyakamba zúdította — keletkezett irodánk mennyezetén az az öklömnyi rés, mely közeli összedőléssel fenyegette amúgy is élemedett korú épületünket. A vijjogó szirénával berobogó katonai rohamkocsik már csak a felrobbantott gépkocsi dirib-darabjainak eltakarításában segédkezhettek,

A sziréna sivítása különben megszokott hangja már az ulsteri főváros hétköznapjainak, hiszen a terroristák az üzleteket, áruházakat, pályaudvarokat, szórakozóhelyeket sem kímélik. Bomba okozta rongálódás miatt tart zárva Belfast mozijainak, színházainak, öregek, fiatalok között egyaránt népszerű pub-jainak kétharmada (az utóbbi hangulatos angol átmenet a kiskocsma és az eszpresszó között).

Belfast legforgalmasabb utcáin *másfél éve a gyalogosközlekedés is egyirányú.* Az utcák végét szabályos léckerítés zárja le, s a járókelők, akiket arra visz a dolguk, *csak a kerítés kapuján át sorjázhatnak be egyesével, miközben néhány kedélyesen fütyörésző katona rutinosan belepillantbeletúr a táskába, retikülökbe, szatyrokba. Igen gyakran a férfiak zsebeit is végigsimítják,* s ha *az ellenőrző osztagban női motozó is van, akkor a nők sem ússzák meg a testi motozást.* A forgalmas déli órákban *némelyik kapu előtt több méter hosszú sor kígyózik,* Mivel *az üzletekben, a postán, étteremben — röviden, minden nyilvános helyen — unos-untalan motozáson esik át a belépő,* egy normális esetben félórás bevásárlókörút is a duplájára nyúlik.

A sok, idegtépő háborgatás, szükségességét belátva, ha megszokottá nem is, *elviselhetővé válna* a békére és nyugalomra áhítozó emberek számára, *ha eredményét látnák.* De *a motozások, bár sűrűek, valójában igen felületesek,* s így sokkal inkább alkalmasak a kimerült belfastiak zaklatására, mint a külföldi támogatást élvező terroristák felszámolására.

Az élet felbolygatott, természetes medréből kifordult rendje még rám, a messziről jött kívülállóra is oly nyomasztóan hatott, hogy szinte megkönnyebbülten lélegeztem fel, amikor egy hétvégi kirándulás alkalmával Dublin főpályaudvarán kiszálltam a vonatból.

Szűcs Györgyi

KÖVETKEZIK: ODALENN DÉLEN

A szakmunkásképző intézetet patronáló szakbizottság tevékenységéről

A szakbizottság 1972-ben kezdte el munkáját. Ma, 2 év tapasztalatai után már világos, hogy gyors látványos sikereket nem értünk el. Tevékenységünket helyesen értékelni azonban csak akkor lehet, ha figyelembe vesszük azokat a sajátos körülményeket amelyek között az általunk patronált intézet dolgozik.

A tanulók jelentős része vidékről, gyakran tanyasi osztatlan tantermes iskolákból került ide. Az első években nagy nehézséget okoz a tantárgyi hiányosságok pótlása, a rendszeres és hatékony ismeretszerzés módszereinek elsajátítása, a lemaradás megakadályozása.

A tanulmányi nehézségek mellett jelentkezik egy másik, nem kevésbé fontos probléma is. Ezek a fiatalok helyzetükből adódóan tapasztalatlanok a mozgalmi munka területén is. A mozgalomba való benevezésük, képzésük felelősségteljes munkát követel, hiszen első benyomásaik, tapasztalataik jelentősen befolyásolhatják későbbi tevékenységüket.

A KISZ-KB áprilisi határozata hangsúlyozza, hogy a KISZ-be belépni kívánó fiataloknál a követelmények minden rétegnél azonos tartalmúak. Ez olyan feladatokat ró az általános iskolából éppen hogy csak kikerült szakmunkástanulókra, melyeket egyedül nem, vagy csak igen nehezen tudnak megoldani. Figyelmet kell fordítanunk az alapszervezeti vezetők képzésére is. Ösztönös vezetői tevékenységüket fokozatoson a tudatosság szintjére kell emelnünk.

A szakbizottság tevékenysége tehát alapvetően két célt szolgál: a tanulmányi és a mozgalmi munka színvonalának javítását. Ennek érdekében heti 1,5—2 órás foglalkozásokat, illetve korrepetálást tartunk matematikából, fizikából, kémiából, magyar nyelv és irodalomból. Segítséget nyújtunk politikai, ifjúságmozgalmi ismeretek megszerzésében.

Sajnos lassan hagyományos lesz a szakbizottság létszámhiánya. Kérjük tehát azokat, akik bármely területen segíteni tudnak nekünk, jelentkezzenek a kereskedelmi kar vezetőségénél, vagy Tordai András III/külker marketingos hallgatónál.

Király Ödön

Első kalandok

Index, adatlapok, igazolványok, különböző kérvények kitöltése, illetve megszövegezése szerepel az elsőévesek első egyetemi napjainak műsorán. *Temérdek intéznivaló köti le még ilyenkor a figyelmet az előadások-szemináriumok helyett. Vannak azonban, akiknek határozottan imponál a papírokkal való rohangálás, mondván, nem árt meghosszabbítani a nyári szünetet, hiszen amíg ügyintéznek, úgy sincs komoly tanítás.* S rögtön levonták a következtetést is, miszerint milyen prima az egyetemi élet, s ezt így igazán ki lehet bírni, hiszen alig van előadás. Az előrelátók viszont óva intettek az ilyenfajta derűlátástól, hangoztatva a népi bölcsességet, hogy derűre is jön majd ború, azazhogy a sűrű ügyintézésnek is egyszer vége szakad, és csak elkezdődik majd az igényesebb munka, a tanulás.

Túl ezen, azt hiszem *minden elsőéves nevében köszönetet mondhatunk a dékáni hivatal munkatársainak, akik a tengernyi papírok, iratok intézése közben egyre növekvő fáradtságuk ellenére is szíves szóval világosították fel, s igazították útba, a még járatlan elsősöket.*

S mint ahogy a fentebb említett előrelátók már jelezték, csakhamar elkezdődött az érdemi munka is az egyetemen. *Az első előadások rendben és élénk látogatottság mellett zajlottak le.* Bár bizonyos jelek már arra mutatnak, hogy *ez az új első évfolyam sem lesz különb a többi felsőbbtől. A tilalmak megszegéséből a bátrabbak máris kiveszik részüket.* Például egy-egy előadáson már előkerülnek a füstszűrős cigaretták (jóllehet *Pach Zsigmond Pál professzor elvtárs* azon mód az első előadásán felhívta „kedves hallgatóinak" figyelmét a dohányzás ártalmaira) minek következtében a *kakasülőn és környékén enyhe túlzással vágni lehet a füstöt. Aztán vannak örök éhesek, akiknek a reggeli —, tízórai —, illetve ebédidő rendre az előadások idejére esik, s mondván csak az előadóban ízlik a falat, jóízűen lakmároznak, amíg az előadó szóval tartja az összegyűlteket.* Előfordul olyan is, aki pusztán önnyugtatásból beül az előadóba, s ott valami egészmással kezd el foglalkozni, ha éppen el nem szunnyad egy rövid időre. *Kínos jelenetek, amikor az előadás kellős közepén kisebb csoportokba verődve, de szép, illedelmes libasorban vonulnak be a tapasztalatlanabbak a földszinti bejáratokon, s fölsétálnak egészen a „padlásra".* (A késések oka természetesen — mi más lehetne — a BKV. De főleg az az átkozott 2-es villamos, amely mellesleg úgy él a köztudatban, hogy a főváros legsűrűbb járata. De azért az a hibás.) A rutinosabbak egyébként már, ha netalán elkésnek, eleve az első emeleti bejáraton érkeznek a sötétség leple alatt, a világítás még az intim óbudai utcácskák gázlámpáinak esti fényerejét sem éri el. Különben ezt az emeleti megoldást javasoljuk minden ezutáni későnjövőnek, már csak azért is, hogy ne vonják el a figyelmet az előadótól.

Ahogy megkezdődtek az órák, általában mindenki igyekszik nyomon követni a tananyagot — úgy illik — a *jegyzetekből, azaz készülni.* Pontosabban igyekezne, csakhogy *több esetben nincs miből.* Azt is mondhatnánk, hogy *kissé hiányos a jegyzetellátás.* Hiány mutatkozik *analízis, számítástechnika és gazdaságtörténet jegyzetből.* Így az elsőévesek *egyre izgatottabb látogatói a jegyzetárusító boltnak,* mindmáig eredménytelenül. A jegyzetárusítók biztatása pedig idegölően megnyugtató, miszerint *lesz könyv hamarosan, de vizsgáig biztosan.*

(Vagy esetleg csak utána?) Felhőtlen lenne a boldogság, ha nem kellene az évet a jegyzetek beszerzésével kapcsolatos idegeskedéssel, s teljes bizonytalanságban kezdeni, kedves jegyzetellátó vállalat.

BORSI LÁSZLÓ

(Fotó: Bajusz)

BONYOLULT

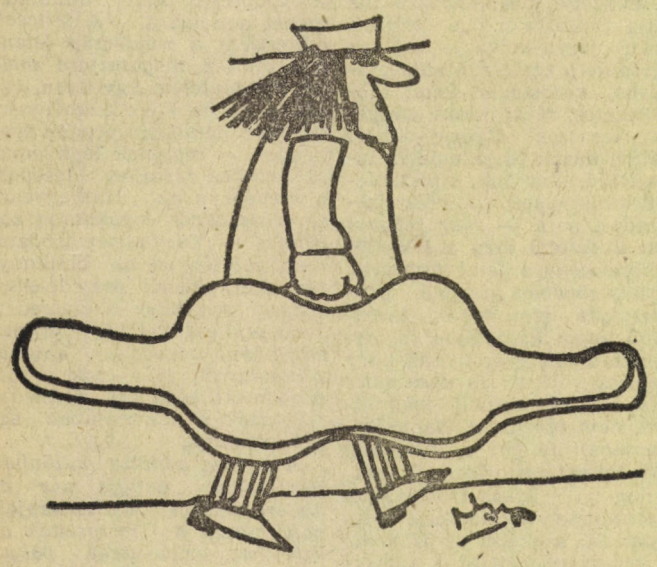

ÚTBAIGAZÍTÁS

Éppen állok az út szélén. Egyszerre a térdkalácsom alól előbújik egy kocsi. Merthogy olyan lapos. Nem mondom, ez is valami. Brekeg a motorja. Tüsszent egyet a tizenkét hengere. Ásítozik a vakvilágba karosszériája. Sokat sejtet harminchét lámpája. Türelmetlenkedik a sebességmérője.

Előmászik belőle egy muki. Mosolyog felém, mint a telihold a legújabb Jean-vicctől. Kezében egy húsz négyzetméteres térkép. A kocsiban ülők ezzel takarództak. Most biztatóan néznek rám az ablakok mögül.

Az elegáns muki a kocsi tetejére teríti a térképet. Azután teljesen váratlanul megszólal:

— Guten Tag! Ich lasse Ihre Frau grüben! Bitte schön!... Ich möchte Sie darum bitten, dab...

— Nafene! — mondom magamnak. És áthelyezem testsúlyomat a másik lábamra.

Az illető ennek ellenére tovább hadonászik. Allandóan a térképre mutogat. Vajon miért?!... Ja, értem. Azt akarja megtudni, hogy merrefelé kell menniük a Hortobágyra. Vagy a Balatonhoz. Vagy Tokajba. Mit tudom én! Hiszen annyit zagyvál. Mindegy. Megmutatom neki az irányt. Először megvakarom a fejem. Pedig nem is viszket. Azután elkezdem:

— Left, ja, da harassó, danke sön, grácia, buenó csipesz, illetve bicepsz, azután jobbra, majd tomorou guljáli leszu, dellavi felfelé, moment áj em szori és körbe, de le lehet rövidíteni, gud and...

A kocsiból csodálkozva néznek rám, hogy így ismerem a világnyelveket. Azonban a térképen vakarászó barátom nem érti és ezért félbeszakít:

— Do you speak English?

Mondom neki hogy litli.

— Wich road should I take to Budapest?! I am a perfect stranger here, you see...

— Ahá, értem! — csipem oldalba magamat Ez nem érti. Pedig olyan világosan elmagyaráztam, hogy menjenek először egyenesen, azután jobbra, majd a sorompónál balra, az étteremnél felfelé, utána pedig vágjanak le.

Megnézem a kocsi rendszámtábláját. Ezek svédek. Miért nem mindjárt svédül kezdték? Én elmagyarázhatom úgy is.

— Csiricsupp költülütü mütyürü — sajnos, csak török szavak jönnek a számra. — Vogenzi?... Ferstandli, dakszli. Itt, itt ezen az utcán végig, a cukrászdánál der sön gavarity paruszki. Balra és...

A muki dühösen összehajtja a térképet. Úgy látszik, megértette. Bevágja magát a kocsiba. A motor felbőg. Én felsóhajtok. Letörlöm magamról a verítéket. Már tíz éve nem beszéltem franciául. Parlevu franszé, parlevu fransze, pedig igazán itt van a nyelvemen.

Azután hirtelen egy nagy csattanás hallatszik. Az útbaigazításom nyomán balfelé törtek utat. Ott nincs út.

— Javól áj em e boj, először jobbra! — kiáltom utánuk mérgesen japánul.

Tormai László

Vitustánc, tankönyvvel

Szabad egy táncra? Szabad. Kösz, kezdjük, itt a tanév, ott a vizsga, elhatározás, mindent bele. Csak lassan a testtel, pianó, lesz még idő hajjaj. Tanulni kéne, azt bizony, de miből, ahá a jegyzet. Szép kis jegyzet, csúnya nagy jegyzet, egy cica, száz cica, ötezer oldal. Könnyed testtartás, laza ideg, most kezdődik a tánc egy-kettő, három-négy, bal láb kilép, ugrabugra.

Na de kérem! Ámítás-csábítás, a tanszék leadta időben, tessék a jegyzetraktárba fáradni, utolsó pár előre fuss! Itt vagyunk. Komámasszonykák, hol a jegyzet? Van itt bőven, csak az nincs, de az minek-kinek, van tárgy éppen elég, miért pont ezt keresik. Aprócska rángatódzás, mert kell.

Megígérik. Lesz, nem lesz, jön a jövő héten, hónap delén, novemberben, februárban, májusban, a vizsgák után. Ki mondta, hogy csak a jegyzet alapján lehet vizsgázni?! Két hónap, egy hét, négy nap, vizsga van, vitustánc, a keresgélők szaladgálnak, add már uram a jegyzetet, zene most. Kopogtatás fűhöz-fához, tessék mondani miből készüljünk, készüljenek fel a legrosszabbra.

Vizsga volt, vizsga van, vizsga lesz, cirkusz, jegyzet volt, jegyzet volt, jegyzet volt, jegyzet nem lesz. Alá szolgája, felkészülés, én bíz isten tanulok, magolok, de nem tudok, csókolom, megjött már a jegyzet, igen az a szép kopott sárga J 888—23 971. Ez nincs, ám van Jé 234—984 637, az is majdnem olyan és teljesen friss. Dehát az filó, hmm a filót is el lehet mondani a a statek vizsgán. Apropó, munkafüzet van? Az nincs. És sárgarépa? Menjen a... Zerge körút nyolcvanhét alá!

Tanszék bácsi könyörgök. Lesz, lesz, lesz. Lediktálom a jegyzetet pótoló szakirodalmat: Ókori közlöny ie. 32. szám, Fiúk évkönyve 1973, A magyar ürgefogás hetedik fejezet 186. oldaltól a 37 649. oldalig, Pénzügyi Szemle 1901 januári szám és Hurka Helga „A csip-csip csóka újabb módszerei". Punktum.

A tavalyelőtti tankönyv jó lesz? Mit nyaggat, de kérem, fekete piac, fekete mágia, menjen a fenébe, sarlatánokkal nem foglalkozunk, tudja, vagy nem tudja, most mi lesz, határidő. Bolondóra, vitustánc, csókolom J 888—23 917. Ez már hülyeség, kikérem magamnak, kérje nekem is, jegyzetvásárlási lapja van, nincs otthon felejtettem, próbáljon meg a felsőbb évesektől szerezni, nem ad, eldobta, pedig a tanszék mindent megtesz, a nyomda ennek ellenére, átfutási idő, fussunk innen.

Hurrá, halleluja, heuréka, most megcsíptelek jegyzet, bujj ide hozzám, nem menekülsz! Mi az, mi az, nicsak milyen sovány vagy, huszonöttől hetvennégyig hiányzik gyomrod, elvitték, a könyvtárból, az olvasóból, szegény drágám, hoppá van egy másik szerencsére fel, régi kiadás, átírták, a tudomány útjai kiszámíthatatlanok ebből nem lehet tanulni, megbuktam, nincs új a nap alatt, új jegyzet, új ív, több ív, aki ív, aki nem, megyek, tánc, vitustánc, bokázó záradék.

Jössz te az én utcámba! Nahát mi történt? Hetvenötre megígérték, nyolcvanhatra megvan, fehér lett a szakállam, J 234—001, remeg kezem-lábam, száz éves vagyok, van jegyzet, persze megígérték, most elolvasom, de már nem tudok olvasni. Jegyzet eladó, jegyzet eladó, kinek kell jegyzet, J 888— 23 971. De a J 888—23 972 nincs meg hozzá, két kötetes, megígérték, itt a világ vége.

Utóirat: a J 6354—93 645 ennek ellenére hamarosan megjelenik.

T. L.

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

Felelős szerkesztő: Farkasinszky Tiborné

Budapest IX., Dimitrov tér 8.

Telefon: 257-207

Kiadja a Hirlapkiadó Vállalat

Felelős kiadó: Csollány Ferenc igazgató

Készült a Szikra Lapnyomdában

SPORT

Miért beteg Végh Antal könyve?

MIÉRT BETEG a magyar futball? — teszi fel a kérdést Végh Antal a napokban megjelent szociográfiája címében. És 175 oldalon keresztül olyan fertőt tár az olvasó elé, amilyet egy járvány, ha produkál. Szó se róla, alapos munkát végzett, bár könnyű dolga volt, mert labdarúgásunkat legkevésbé a virulás jellemezte az utóbbi két évtizedben. Véghnek azonban balszerencséje van. Úgy járt könyvével, mint Scott kapitány a Déli-sark felfedezésével. Elkésett vele.

Ritkán íródik tanulmány ilyen szenvedélyességgel a tárgya iránti rajongással ennyire tüzelve. Ez már az első fejezetben kiderül, mely egyébként a könyv legértékesebb, leghasználhatóbb része (bár a későbbiekben is felvet eddig még meg nem fogalmazott problémát például a sportsajtó, rendkívül találó megjegyzésekkel). Végh könyve elején leírja, hogy a labdarúgás különös látványossága és hihetetlen népszerűsége folytán más funkciókat is betölt, mint a többi sportág, s ezért nem lehet róla pusztán, mint játékról beszélni. Emlékeztet, sportbeli értékén túl mennyi minden mást jelentett az osztrákok legyőzése még a monarchia idején, és milyen gyógyírként használtak sokszor megtépázott nemzeti önérzetünkre labdarúgóink világraszóló diadalai. A labdarúgásnak tehát sportbeli funkcióján túl más jellegű a szurkolók felől jelenkező társadalmi méretű igényeket és elvárásokat is ki kell elégítenie, de ezeknek csak akkor tud eleget tenni, ha megőrzi morális tisztaságát Hogyan lehetséges akkor, hogy Magyarországon a társadalom más területén mutatkozó fejlődéssel ellentétben a labdarúgás mind szakma, mind erkölcsi vonatkozásban mélypontra jutott?

Végh Antal itt mély lélegzetet vesz, fölgyűri inge ujját és olyan elánnal kezd a leplek fölrántásához, mint aki az egész világot perelni készül. Pöröl is rendesen: néhány oldal múlva olyan maffia kerekedik a szemünk elé, amelyhez a Cosa Nostra is tanácsokért futkosna. Játékos ügynökök, bundázók, csaló bírók, hazug szpíker, dilettáns trénerek, tudatlan alkoholista játékosok kerülnek pellengérre. Végh Antal azt akarja elhitetni velünk, hogy bátor ember, ő előtte aztán nincsen se isten se ember. De mielőtt ezt elhinnénk, neki, kiderül, hogy szó sincs erről. Mert mikor elér az igazi vétkesekhez a sportköri bázisszervek Róbert bácsijaihoz, akik mellényzsebükből adják a munkások pénzét kedvenceiknek, elkezd általánosságban beszélni. Pontos névsort közölt a bábúkról, de akik rángatják őket, azok a paraván mögött maradnak. Ajánljuk neki Marosán György könyvét: Az úton végig kell menni!

VAGY INKÁBB el sem kellett volna indulnia. Nem vitatjuk el Végh Antal jó szándékát, de könyvét több szempontból is fenntartással fogadjuk. Nem igazságát vonjuk kétségbe, mert amit leírt, az sajnos valóban igaz, aki többször szokott megfordulni a futballpályák környékén, tudott ezekről az esetekről. Újat tehát nem sokat mondott, csak összegyűjtötte mindazt, amit innenonnan hallani lehetett. Szociográfiája diagnózisát adta a magyar futball betegségének, de későn. Mert szerencsére az illetékesek ezt már előbb megtették, s ők azóta a beteg gyógyításához is hozzáfogtak. Végh Antal írása 1974. januárjában készült, tehát azután, hogy már megszületett az OTHS határozata labdarúgásunk rendbe hozását, fejlesztését illetően. Könyve pedig olyan időszakban jelent meg, amikor a változás első jelei már megmutatkoztak, amikor a szurkolók ismét kezdenek visszatérni a lelátókra és újra remélni lehet a jobb eredményeket, anélkül, hogy illúziókban ringatnánk magunkat. A jelenlegi helyzetben ez a könyv többet ártott ladarúgásunknak, mint amennyit használhatott volna akkor is, ha két-három évvel korábban íródik. Végh Antal kíméletlenül elvakult egyoldalúsággal lejáratott mindenkit, akinek bármi köze is van a labdarúgáshoz, s kitudja miért csak éppen a főkolomposokat kímélte! Kiéreztük mennyire fáj neki, hogy „elvették a játékát" de mindnyájunknak fájt ez, akik rajongásig szeretjük ezt a nagyszerű sportot. Mi is sokszor átkozódtunk a lelátón, hogy ide jutottunk, mert kínt okozott az, amit élvezni szerettünk volna. De egy írótól, akinek lehetősége van gondolatait nyilvánosság előtt közölni és az olvasók véleményét formálni, mást várunk. Mindenekelőtt józanságot, tárgyilagosságot és legkevésbé egyoldalúságot. Ha Végh Antal igazán szereti a labdarúgást — és ebben biztosak vagyunk — megbocsátja a sorsnak, hogy könyvével ezúttal pechje volt.

Újvári—Bánki

Jellemzés

Osztályunk KISZ-vezetősége nagy meggyőződéssel ajánlja kiváló társunkat, a nagy tehetségű Patikus Antalt (becenevén Antipatikus), a Közgazdasági Egyetemre. Már néhány hét óta erősödik benne a gondolat: közgazdász lesz. Az élet kényszerítette erre a döntésre, hiszen minden más egyetemre kell valami különleges képesség.

Eddigi eredményei figyelemre méltóak, íme: magasugrás 80 cm, távolugrás 280 cm, súlylökés 5.20 m. Érettségije megfelelt matematikából éppen, hogy megfelelt, történelemből megfelelgetett, oroszból csúsza, fizikából átment.

Színészi képességei is kitűnőek. Ő játszotta el nemrégiben az osztály összegyűjtött pénzét. Ez is mutatja, hogy érdeklődik gazdasági kérdések, különösen egy részterület a sikkasztás iránt.

Mozgalmi múltja jelentős, jól bizonyítja ezt KISZ-tagsága is.

Említett tulajdonságai miatt ismételten javasoljuk az általa oly hőn óhajtott pályára.

— B —

Pénzügyi TDK alakuló ülése október 2-án délután fél háromkor lesz a tanszéken. Vezeti: Hágelmayer István. Érdeklődőket várjuk!

FIGYELEM!

Gépkocsivezetői tanfolyam indul: 1974. október 2-án. Előadó: dr. Generál Miklós. Jelentkezni lehet a szakszervezeti bizalmiaknál és a szakszervezet helyiségében (Tarkó Éva előadónál, I. em. 126.)

Előadások időpontja: hétfő 17-től, 21.05 óráig, szerda, 17-től, 21.05 óráig, péntek 17-től 21.05 óráig a III. 332-es teremben.

Jelentkezési lapok a szakszervezeti bizottságon kaphatók. Jelentkezhetnek: egyetemi dolgozók és családtagjaik, egyetemi hallgatók.

★

Az egyetem szakszervezeti bizottsága felhívja az egyetem valamennyi tanszékének, párt-, KISZ- és szakszervezetének, a Studium Generálé-csoportok vezetőinek a figyelmét, hogy az egyetem tulajdonát képező Salgótarján-Tótstrand épületek, valamint a káptalanfüredi szakszervezeti üdülő és az őszi és tavaszi időszakban igénybevehetők tanszéki értekezletekre, vezetőségi ülésekre, S. G.-csoportoknak tanulás céljára. Az igénybevétel fenti célokra díjtalan. Jelentkezni lehet: az egyetem szakszervezeti tanácsánál (I. em. 126. sz.) minden hónap 1. és 5. között, de. 10—12-ig.